

Problemy towarzyszące kształceniu w zawodach: TECHNIK SPEDYTOR I TECHNIK LOGISTYK

Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w szkołach ponadgimnazjalnych

Izabela Świtalska

Jakub Świątłowski

Ireneusz Fechner

Poznań 2007

Spis treści

1. Cele badania	3
2. Sposób przeprowadzenia badania	4
3. Uwagi dotyczące opracowania wyników badania	5
4. Respondenci.....	6
5. Wyniki ankiety – technik logistyk.....	10
5.1. Ekonomia logistyki	10
5.2. Podstawy logistyki.....	11
5.3. Transport i spedycja.....	12
5.4. Gospodarka elektroniczna	14
5.5. Gospodarka zapasami i magazynem	15
5.6. Planowanie logistyczne	16
5.7. Systemy logistyczne	18
5.8. Laboratorium logistyczno-spedycyjne	19
5.9. Laboratorium magazynowe	21
5.10. Porównanie odpowiedzi na poszczególne pytania	21
5.10.1. Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych w ciągu roku szkolnego?.....	21
5.10.2. Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?	22
5.10.3. Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia?	23
5.10.4. Czy literatura jest dostępna?	23
5.10.5. Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?	24
5.10.6. Inne uwagi.....	25
6. Wyniki ankiety – technik spedytor	26
6.1. Podstawy spedycji i transportu	26
6.2. Rachunkowość.....	27
6.3. Środki transportu.....	28
6.4. Zarządzanie działalnością spedycyjną	29
6.5. Statystyka.....	30
6.6. Techniki biurowe	31
6.7. Logistyka	32
6.8. Marketing i sztuka negocjacji w spedycji.....	33
6.9. Podstawy prawa transportowego	34
6.10. Techniki informatyczne w rachunkowości	35
6.11. Ubezpieczenie ładunków	36
6.12. Porównanie odpowiedzi na poszczególne pytania	37
6.12.1. Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych w ciągu roku szkolnego?.....	37
6.12.2. Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?	37
6.12.3. Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia?	38
6.12.4. Czy literatura jest dostępna?	39
6.12.5. Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?	40
6.12.6. Inne uwagi.....	41
7. Uwagi w pismach przewodnich dołączanych do ankiet.....	42
8. Podsumowanie	43

1. Cele badania

Celem badań było rozpoznanie problemów związanych z realizacją procesu dydaktycznego dotyczącego kształcenia w zawodach: technik spedytor i technik logistyk. W szczególności badania miały umożliwić nauczycielom wypowiedzieć się w sprawach dotyczących jakości merytorycznej programów nauczania, treści nauczania, liczby godzin poświęconych na ich przekazanie oraz dostępności podręczników i materiałów dydaktycznych dla uczniów i nauczycieli.

Wyniki badań mają służyć doskonaleniu programów nauczania, wprowadzaniu niezbędnych zmian i uzupełnień oraz wskazać potrzeby w zakresie opracowania podręczników i pomocy dydaktycznych.

2. Sposób przeprowadzenia badania

Badanie przeprowadzono za pomocą ankiety wysłanej do 105 szkół w drugiej połowie października.

Ankieta zawierała dziewięć (w przypadku zawodu technik logistyk) lub 11 (w przypadku zawodu technik spedytor) arkuszy – po jednym dla każdego przedmiotu. Na arkuszach umieszczono pięć pytań:

- Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych?**
- Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?**
- Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia?**
- Czy literatura jest dostępna?**
- Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?**

Respondenci przy każdym pytaniu mieli do wyboru dwie odpowiedzi „tak” i „nie”. W przypadku odpowiedzi „nie” proszeni byli o umieszczenie komentarza w polu „Uwagi”

3. Uwagi dotyczące opracowania wyników badania

Opracowanie wyników badania składało się z dwóch części.

Po pierwsze, zliczono dla poszczególnych zawodów, przedmiotów i pytań odpowiedzi „tak” i „nie”. Jak się wydaje zakres dopuszczalnych odpowiedzi okazał się dla części respondentów zbyt wąski. Niektórzy z nich umieszczali przy odpowiedziach dopiski „raczej tak – raczej nie”, „tak, ale – nie, ale”; tego typu odpowiedzi były kwalifikowane jako „tak” lub „nie”. Niektórzy ankietowani zaznaczali obydwie możliwości; odpowiedzi tego typu były odrzucane jako niepoprawne. Zdarzały się sytuacje, w których odpowiadano na część pytań (np. szkoła dla dorosłych nie odpowiedziała na pytanie dotyczące dostosowania przedmiotu do wieku ucznia). Spowodowało to, że liczba odpowiedzi na poszczególne pytania dotyczące tego samego przedmiotu jest różna (rys. 3 i 4 na stronach 8 i 9).

Po drugie, przeanalizowano i skategoryzowano uwagi dołączane do ankiet. Ponieważ w arkuszach ankiet zawarto tylko jedną rubrykę „Uwagi” respondenci często wpisywali do niej wszystkie problemy związane z realizacją przedmiotu. Spowodowało to pewne trudności w przyporządkowaniu poszczególnych wypowiedzi do kolejnych pytań.

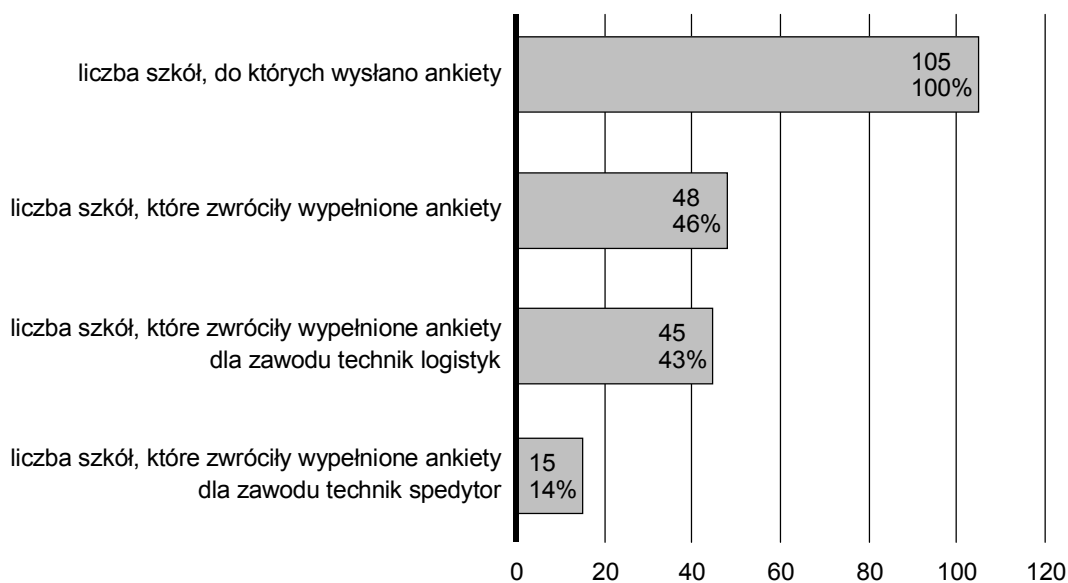
Z dołączonych uwag można wywnioskować, że część respondentów zalicza podręczniki i zbiory zadań, ćwiczeń do literatury, część zaś do środków dydaktycznych. Przy analizie uwag zdecydowano, że wszelkie opinie dotyczące „słowa pisanego” dołączone zostaną do pytania „czy literatura jest dostępna?”

Podczas analizy opinii zawartych w rubryce „Uwagi” stwierdzono, że niektórych wypowiedzi, dotyczących najczęściej programów i metodyki nauczania nie można przyporządkować do żadnego pytania, stworzono więc odrębną kategorię „Inne uwagi”.

Ponieważ z budowy ankiety wynika, że celem jest diagnoza problemów związanych z kształcenie w zawodach technik logistyki i technik spedytor, uwagi „pozytywne” (stosunkowo nieliczne) nie były brane pod uwagę.

4. Respondenci

Na 105 respondentów wypełnione ankiety zwróciło 48, czyli 46% (rys. 1). Większość respondentów zwracała jeden komplet ankiet, dotyczący bądź zawodu technik spedytor (9), bądź zawodu technik logistyk (39). Sześciu respondentów zwróciło ankiety dotyczące obu tych zawodów. Zatem łączna liczba zwróconych kompletów ankiet dotyczących zawodu technik spedytor wynosi 15, a zawodu technik logistyk – 45.

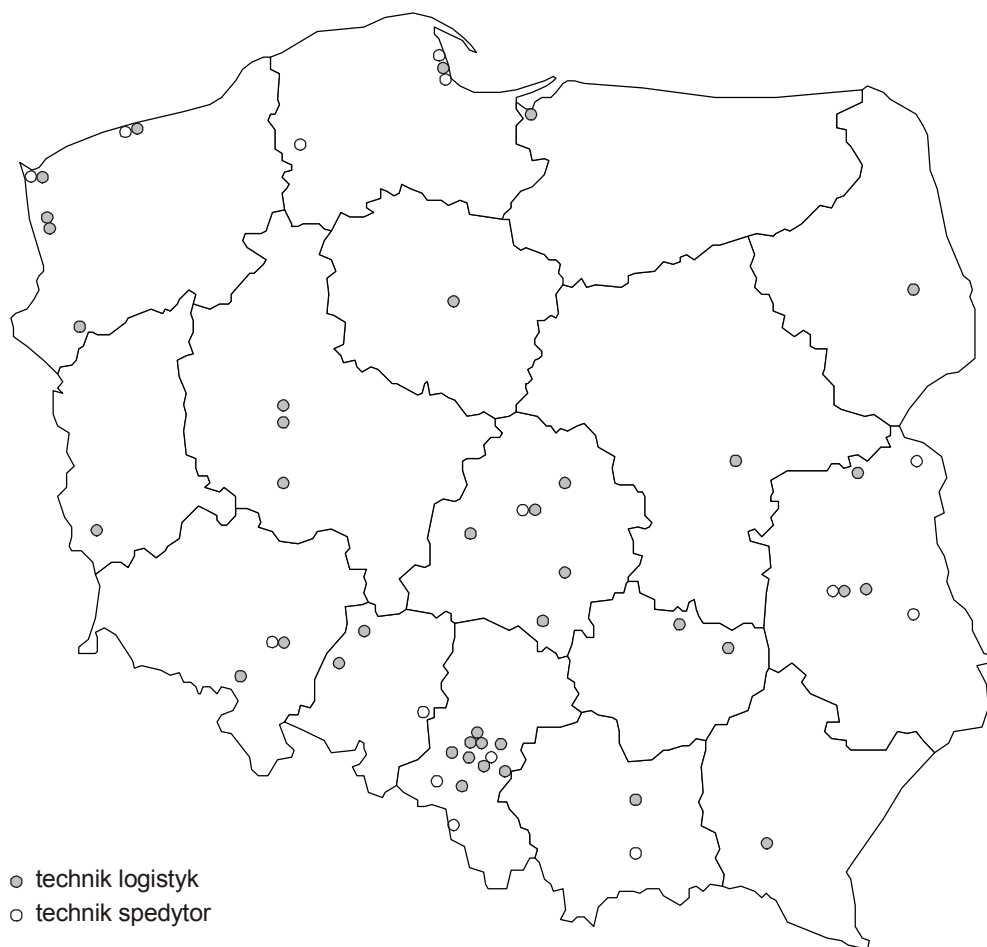
Rysunek 1. Liczba wysłanych ankiet i uzyskanych odpowiedzi

Rozmieszczenie geograficzne respondentów, którzy odpowiedzieli na ankiety przedstawia rys. 2 (na następnej stronie). Zdecydowanie najwięcej odpowiedzi uzyskano z województwa śląskiego, dużo odpowiedzi spłynęło także z województw zachodniopomorskiego, łódzkiego i lubelskiego.

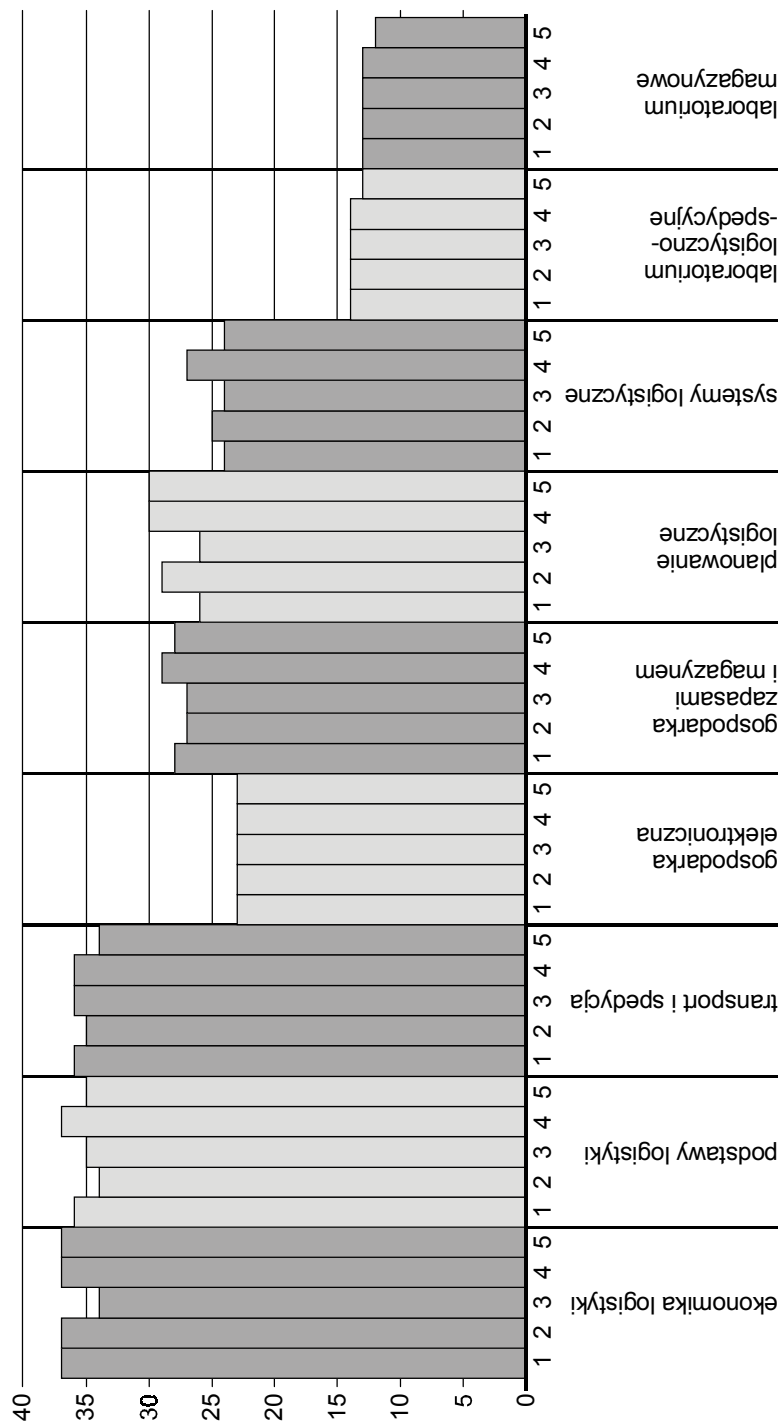
Liczba odpowiedzi uzyskanych na poszczególne pytania została zaprezentowana na rys. 3 i 4 (na następnych stronach). Ponieważ respondenci odpowiadali na pytania dotyczące przedmiotów już realizowanych, zatem na podstawie rys. 3 można z dużą dokładnością wskazać, że szkół-respondentów, które rozpoczęły kształcenie w zawodzie technik logistyka trzy lata temu jest około 14, dwa lata temu – około 16, a takich, które kształcą w tym zawodzie pierwszy rok –około 7.

Analogicznej zależności nie można stwierdzić dla zawodu technik spedytor (rys. 4). W tym przypadku można przypuszczać, że wszystkie szkoły rozpoczęły kształcenie trzy lub więcej lat temu.

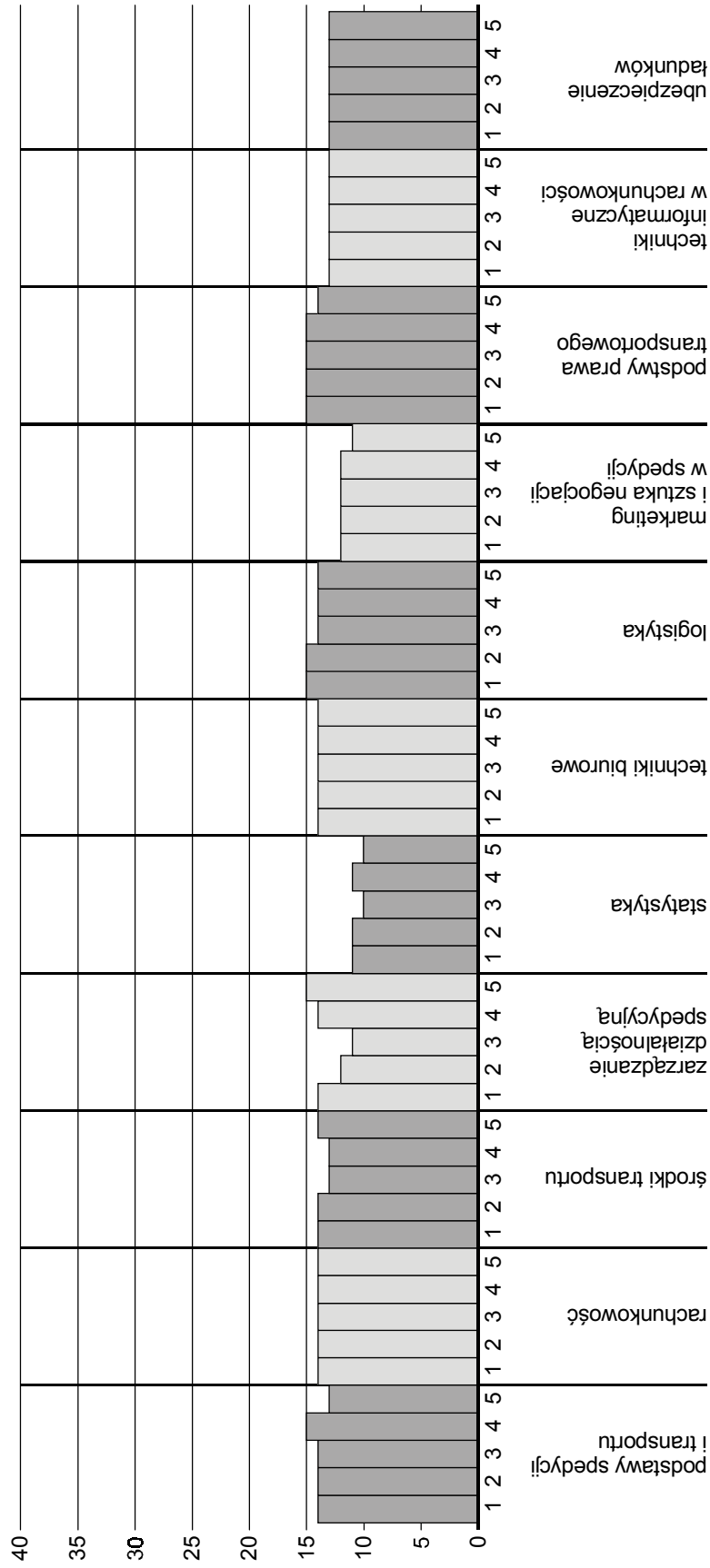
Przyczyny fluktuacji w liczbie odpowiedzi na pytania dotyczące jednego przedmiotu omówiono w punkcie poprzednim.

Rysunek 2. Uzyskane odpowiedzi a siedziba respondentów

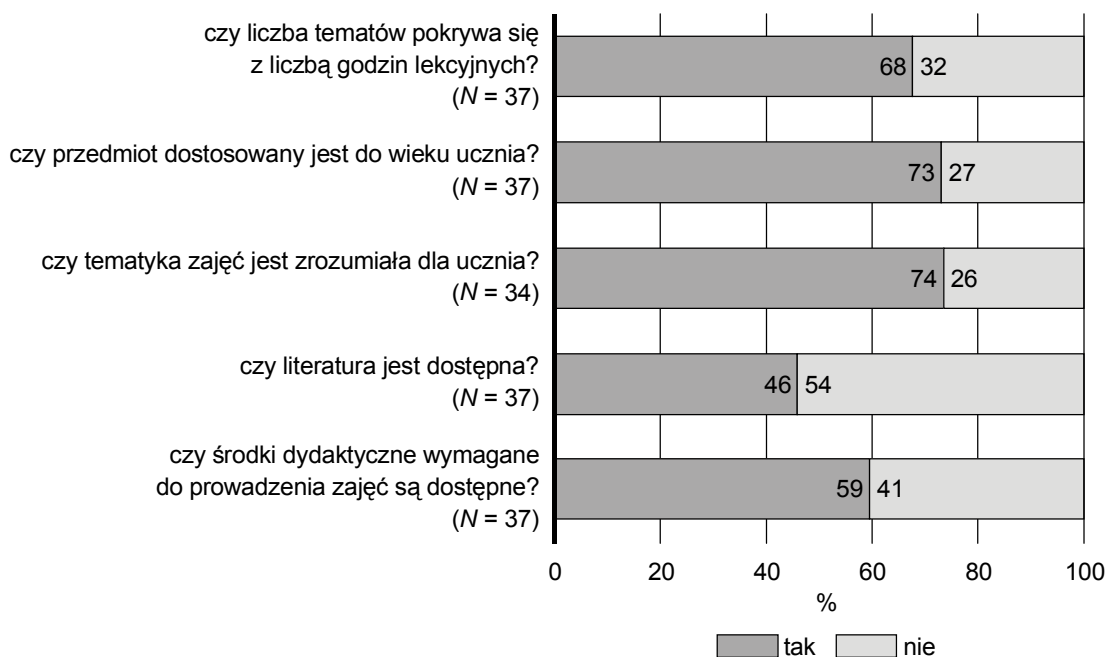
Rysunek 3. Liczba odpowiedzi na poszczególne pytania ankiety dla zawodu technik logistik (liczby na osi poziomej oznaczają numer pytania)

Rysunek 4. Liczba odpowiedzi na poszczególne pytania ankiety dla zawodu technik spedytor (liczby na osi poziomej oznaczają numer pytania)

5. Wyniki ankiety – technik logistyk

5.1. Ekonomia logistyki

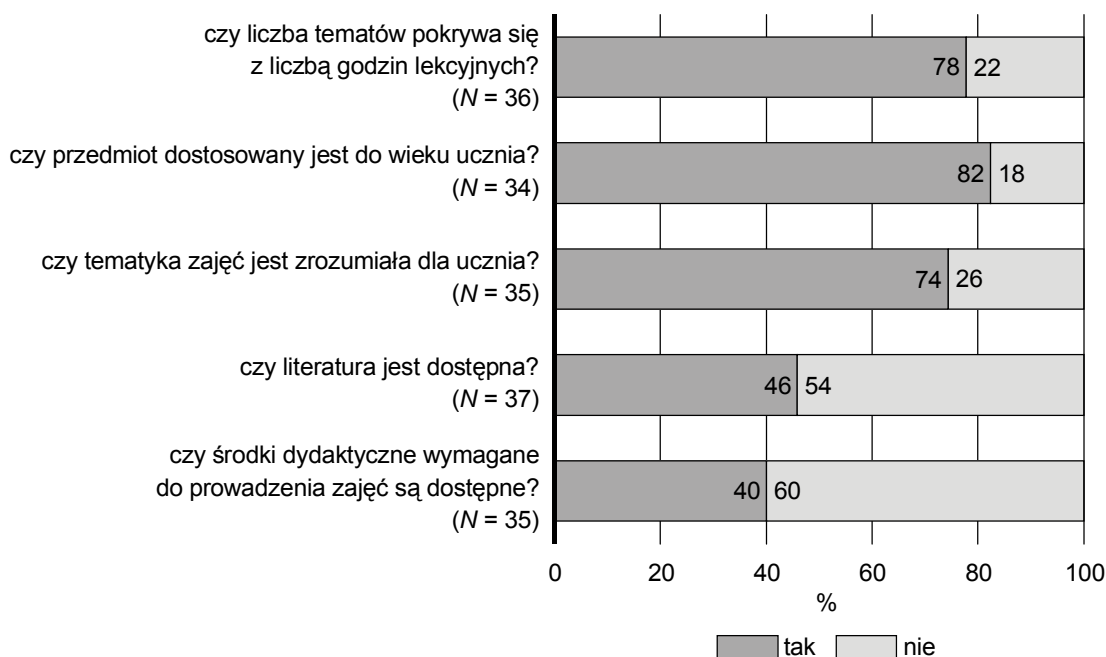
Rysunek 5. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „ekonomika logistyki”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 1. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „ekonomika logistyki”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych?	
zbyt obszerny zakres materiału	12
zbyt mała liczba godzin	7
Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?	
przedmiot powinien być realizowany w wyższych klasach	2
uczniowie nie posiadają wystarczającej wiedzy z zakresu ekonomii	1
Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia?	
koszty logistyki są zagadnieniem trudnym dla ucznia	1
niezrozumiałe są zagadnienia związane z rachunkiem prawdopodobieństwa	1
trudne zagadnienia	1
Czy literatura jest dostępna?	
brak podręcznika obejmującego wszystkie zagadnienia	11
brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	7
brak literatury z zakresu kosztów logistyki	5
trudno dostępna literatura	5
brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	4
chętnie zrecenzują podręcznik	1
podręczniki akademickie dostępne, ale są zbyt trudne na tym poziomie nauczania	1
zagadnienia są omawiane w literaturze, ale bez praktycznych przykładów	1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?	
brak możliwości zakupu pomocy dydaktycznych	1
brak środków dydaktycznych	1
brak środków dydaktycznych (dane o firmach logistycznych)	1
środki dydaktyczne trudno dostępne	1

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Inne	
zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	6
bardzo różne obszary tematyczne: rachunkowość statystyka, koszty logistyki	5
niektóre zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	4
mieszanie rachunkowości ze statystyką jest bardzo złym pomysłem	1
mimo dużego doświadczenia nie mam pomysłu, jak treści programowe przekazać uczniom	1
program zawiera elementy studiów wyższych	1
w programie brak zagadnień dotyczących rozrachunków podmiotów gospodarczych i dokumentacji (np. sporządzenia faktury)	1
wprowadzenie elementów wnioskowania statystycznego i testowania hipotez jest na tym poziomie nauczania niewłaściwe	1
zbyt obszerny zakres materiału z rachunkowości	1
zła kolejność treści programowych	1
zła korelacja z innymi przedmiotami	1
zła korelacja z innymi przedmiotami – treści programowe trudne do opanowania bez podstawowej wiedzy ekonomicznej	1

5.2. Podstawy logistyki

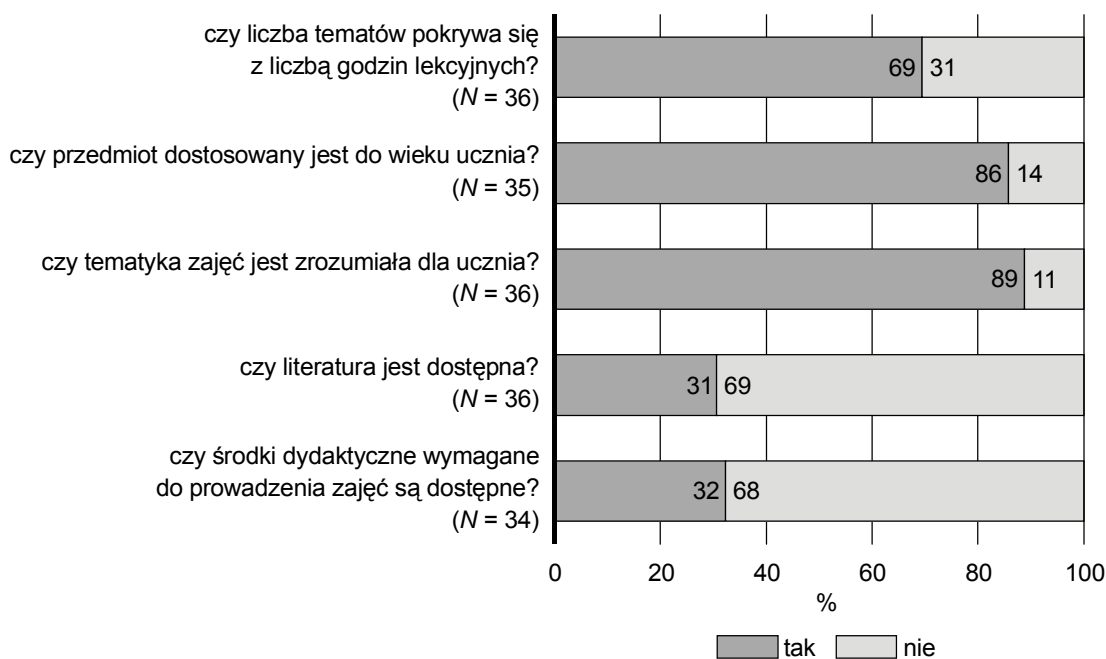
Rysunek 6. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „podstawy logistyki” (N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 2. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „podstawy logistyki”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych?	
zbyt mała liczba godzin	2
zbyt obszerny zakres materiału	1
Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?	
uczniowie nie posiadają wystarczającej wiedzy z zakresu ekonomii	3

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy literatura jest dostępna?	
brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	15
podręczniki akademickie dostępne, ale są zbyt trudne na tym poziomie nauczania	8
trudno dostępna literatura	5
brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	2
dostępna literatura nie obejmuje wszystkich zagadnień programowych	2
droga literatura	2
konieczne wyszukiwanie informacji w różnych źródłach	2
najnowszy podręcznik "Podstawy logistyki" Wyd. ILiM nie ma akceptacji MEN	1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?	
brak środków dydaktycznych (filmy, folie, plansze, makiety, modele)	7
brak środków dydaktycznych (mapy, wzory dokumentów, katalogi, cenniki, taryfy)	2
brak odpowiedniego oprogramowania	1
część środków dydaktycznych niedostępna	1
Inne	
brak przykładowego podziału materiału na tematy	4
niektóre zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	4
zła korelacja z innymi przedmiotami - te same treści występują na innych przedmiotach	3
zła korelacja z innymi przedmiotami - treści programowe trudne do opanowania bez podstawowej wiedzy ekonomicznej	3
brak informacji, szkoleń, literatury dotyczących metodyki nauczania metodycznego	1
brak precyzyjnie określonych treści programowych	1
brak przykładowego sposobu oceniania	1
program zawiera elementy studiów wyższych	1

5.3. Transport i spedycja

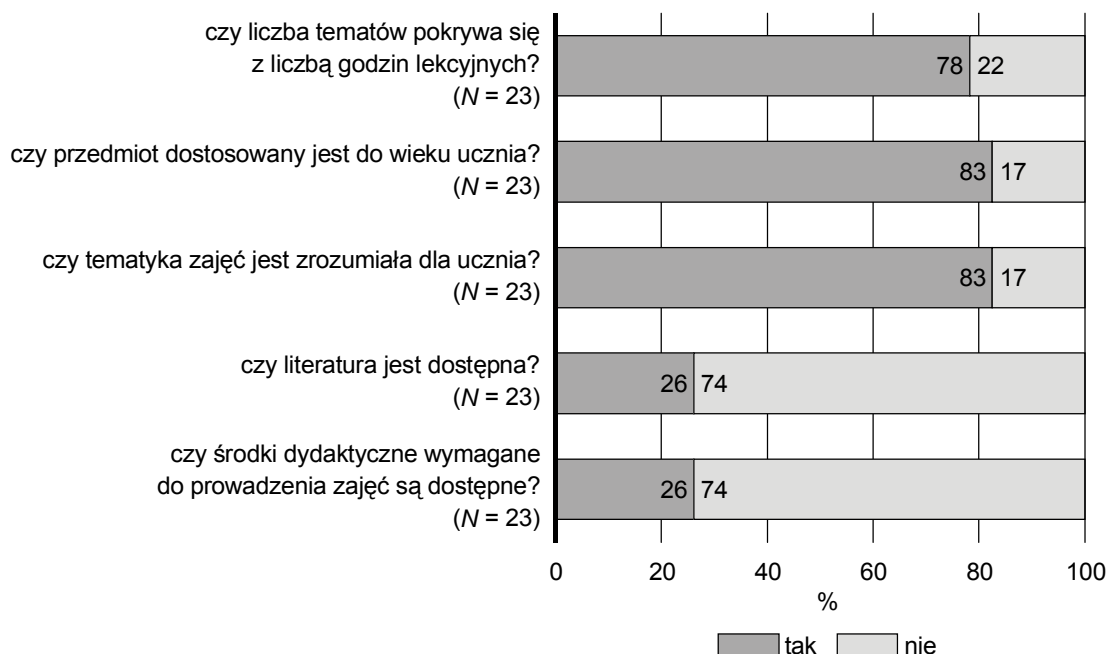

Rysunek 7. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „transport i spedycja” (N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 3. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „transport i spedycja”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych?	
zbyt obszerny zakres materiału	5
zbyt mała liczba godzin	2
Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?	
przedmiot powinien być realizowany w wyższych klasach	1
treści niedostosowane do wieku i możliwości percepcyjnych uczniów	1
uczniowie nie posiadają wystarczającej wiedzy z zakresu ekonomii	1
Czy literatura jest dostępna?	
brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	17
brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	9
trudno dostępna literatura	8
podręczniki akademickie dostępne, ale są zbyt trudne na tym poziomie nauczania	5
materiały z Internetu	3
brak podręcznika dla nauczyciela	1
droga literatura	1
mały wybór literatury	1
nauczyciele korzystają z własnych opracowań	1
propozycja założenia strony internetowej z wykazem zmian w aktach prawnych	1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?	
brak środków dydaktycznych (filmy, folie, plansze, makiety, modele)	5
brak środków dydaktycznych (mapy, wzory dokumentów, katalogi, cenniki, taryfy)	5
środki dydaktyczne drogie	3
brak środków dydaktycznych	2
brak środków finansowych na zakup pomocy dydaktycznych	1
środki dydaktyczne trudno dostępne	1
Inne	
brak przykładowego podziału materiału na tematy	3
brak szkoleń zawodowych dla nauczycieli	1
osoby które tworzyły program nie mają pojęcia o połowie z tego co się w nim znalazło	1
program zawiera elementy studiów wyższych	1
przedmiot należy podzielić na dwa	1
zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	1
zła korelacja z innymi przedmiotami – te same treści występują na innych przedmiotach	1
zła korelacja z innymi przedmiotami (zła kolejność zagadnień)	1
zmienić przedmiot na Podstawy transportu i spedycji	1

5.4. Gospodarka elektroniczna

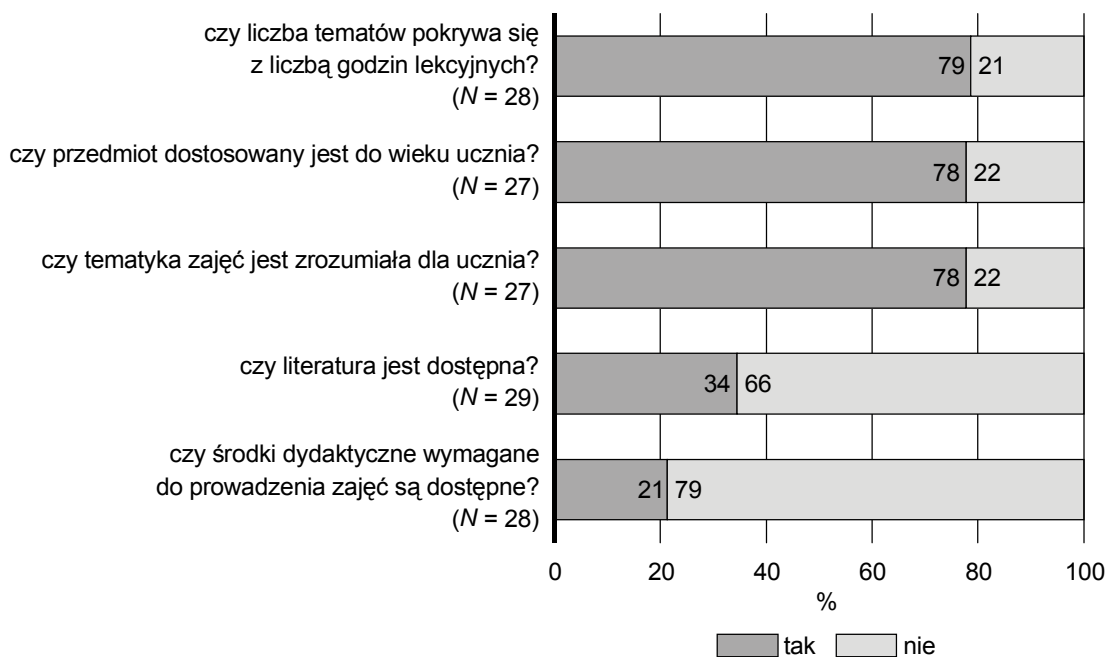
Rysunek 8. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „gospodarka elektroniczna”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 4. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „gospodarka elektroniczna”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych?	
zbyt mała liczba godzin	3
zbyt obszerny zakres materiału	1
Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?	
treści niedostosowane do wieku i możliwości percepcyjnych uczniów	1
Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia?	
niedostateczne przygotowanie informatyczne uczniów	1
niezrozumiałe są zagadnienia dotyczące technologii	1
tematyka zrozumiała, pod warunkiem wcześniejszej prawidłowej realizacji programu technologii informacyjnej	1
trudne zagadnienia	1
zagadnienia wymagają szczegółowej wiedzy informatycznej	1
Czy literatura jest dostępna?	
brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	10
podręczniki akademickie dostępne, ale są zbyt trudne na tym poziomie nauczania	4
brak podręcznika obejmującego wszystkie zagadnienia	2
droga literatura	2
trudno dostępna literatura	2
zagadnienia rozproszone po różnych tytułach	2
jedyne dostępne opracowania (w Internecie) są na poziomie akademickim	1
materiały z Internetu	1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?	
brak odpowiedniego oprogramowania	6
brak środków dydaktycznych (czytnik kodów kreskowych, terminale)	1
część środków dydaktycznych niedostępna	1

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Inne	
brak przykładowego podziału materiału na tematy	2
zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	2
brak informacji, szkoleń, literatury dotyczących metodyki nauczania	1

5.5. Gospodarka zapasami i magazynem

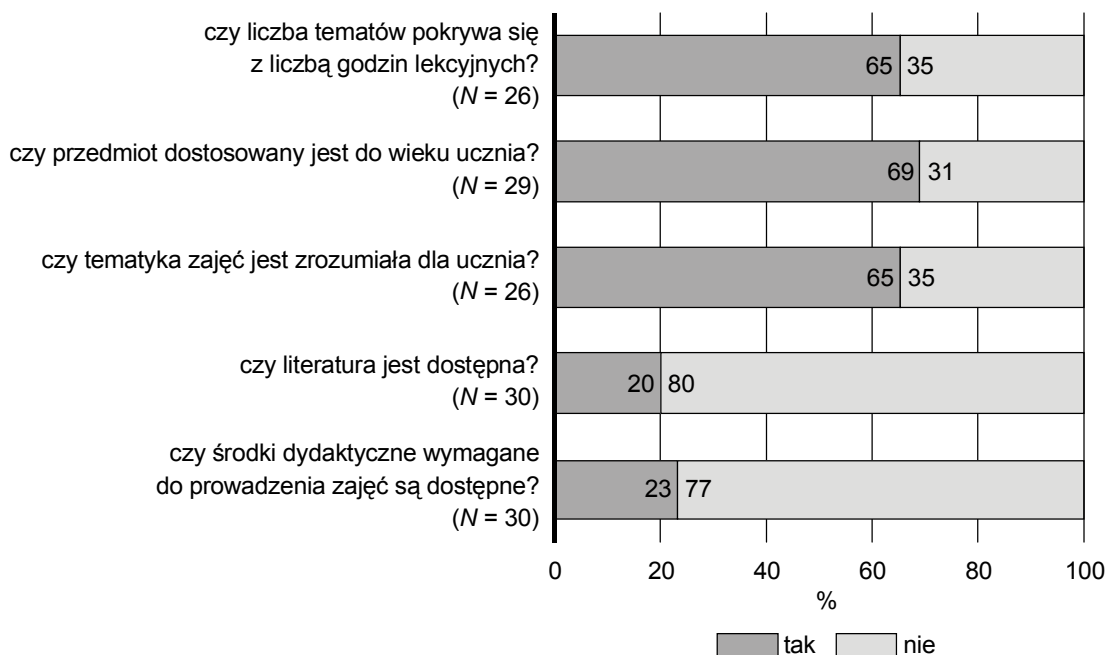
Rysunek 9. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „gospodarka zapasami i magazynem” (N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 5. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „gospodarka zapasami i magazynem”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych?	
zbyt obszerny zakres materiału	6
zbyt mała liczba godzin	2
Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?	
treści niedostosowane do wieku i możliwości percepcyjnych uczniów	1
Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia?	
przedmiot przez uczniów uważany za najtrudniejszy	1
Czy literatura jest dostępna?	
brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	15
brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	7
trudno dostępna literatura	6
brak podręcznika obejmującego wszystkie zagadnienia	3
droga literatura	3
podręczniki akademickie dostępne, ale są zbyt trudne na tym poziomie nauczania	3
dostępna literatura nie obejmuje wszystkich zagadnień programowych	1
materiały z Internetu	1

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?	
brak środków dydaktycznych (filmy, folie, plansze, makiety, modele)	4
brak środków dydaktycznych (mapy, wzory dokumentów, katalogi, cenniki, taryfy)	3
środki dydaktyczne trudno dostępne	2
brak możliwości zakupu pomocy dydaktycznych	1
brak środków dydaktycznych	1
brak środków dydaktycznych (odpowiednio wyposażone laboratoria)	1
brak odpowiedniego oprogramowania	1
brak środków finansowych na zakup pomocy dydaktycznych	1
środki dydaktyczne drogie	1
Inne	
niektóre zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	2
zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	2
zła korelacja treści z innymi przedmiotami, przede wszystkim z matematyką	2
zła korelacja z innymi przedmiotami - te same treści występują na innych przedmiotach	2
brak informacji, szkoleń, literatury dotyczących metodyki nauczania metodycznego	1
brak szkoleń zawodowych dla nauczycieli	1
program napisany w sposób niezrozumiały, chaotyczny	1
program zawiera elementy studiów wyższych	1
zła korelacja z innymi przedmiotami (zła kolejność zagadnień)	1

5.6. Planowanie logistyczne

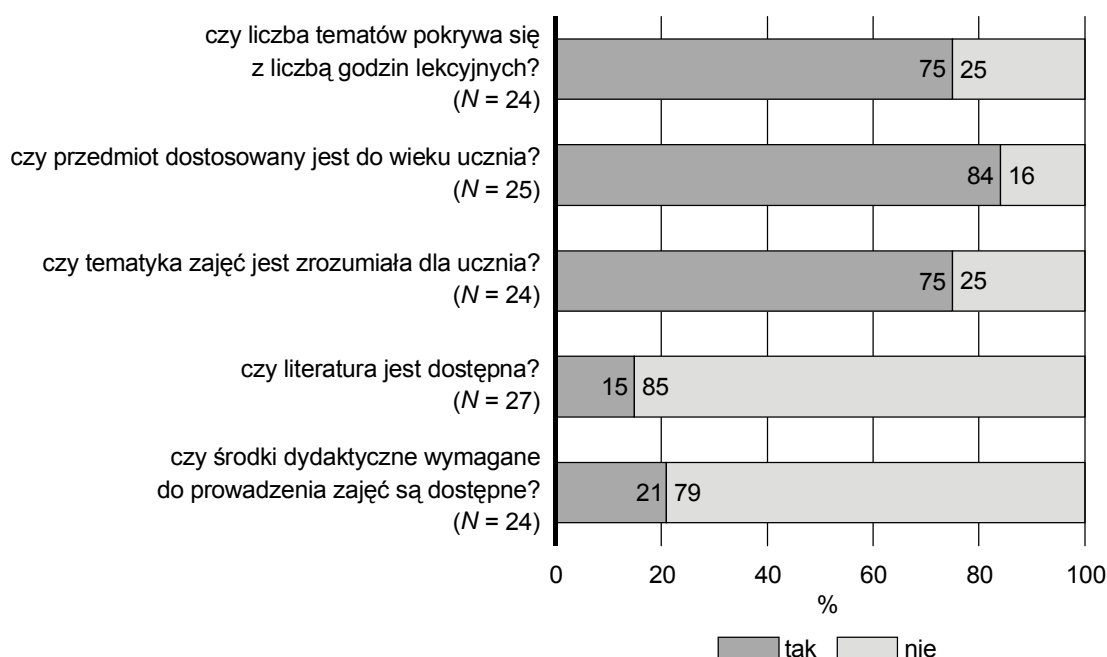
Rysunek 10. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „planowanie logistyczne”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 6. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „planowanie logistyczne”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych?	
zbyt obszerny zakres materiału	5
zbyt mała liczba godzin	1

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia? część zagadnień nie dostosowana do wieku uczniów treści niedostosowane do wieku i możliwości percepcyjnych uczniów	2 1
Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia? trudne zagadnienia	1
Czy literatura jest dostępna? brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej podręczniki akademickie dostępne, ale są zbyt trudne na tym poziomie nauczania brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń trudno dostępna literatura brak podręcznika obejmującego wszystkie zagadnienia brak podręcznika dla nauczyciela dostępna literatura nie obejmuje wszystkich zagadnień programowych konieczne wyszukiwanie informacji w różnych źródłach literatura fachowa dostępna tylko w większych miastach nauczyciele korzystają z własnych opracowań zagadnienia są omawiane w literaturze, ale bez praktycznych przykładów	17 7 5 5 3 2 2 1 1 1 1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne? brak środków dydaktycznych (filmy, folie, plansze, makiety, modele) brak odpowiedniego oprogramowania brak środków dydaktycznych brak środków dydaktycznych (mapy, wzory dokumentów, katalogi, cenniki, taryfy) środki dydaktyczne trudno dostępne	2 2 1 1 1
Inne brak przykładowego podziału materiału na tematy niektóre zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania brak informacji, szkoleń, literatury dotyczących metodyki nauczania metodycznego brak precyzyjnie określonych treści programowych brak szkoleń zawodowych dla nauczycieli niektóre tematy zbyt wąskie od ucznia szkoły średniej wymagana umiejętność perfekcyjnego łączenia wiedzy, perspektywicznego myślenia w kategoriach rynkowych i podejmowania decyzji program zawiera elementy studiów wyższych wymagania egzaminacyjne zbyt wysokie jak na poziom szkoły średniej zła korelacja z innymi przedmiotami	3 2 2 1 1 1 1 1 1 1

5.7. Systemy logistyczne

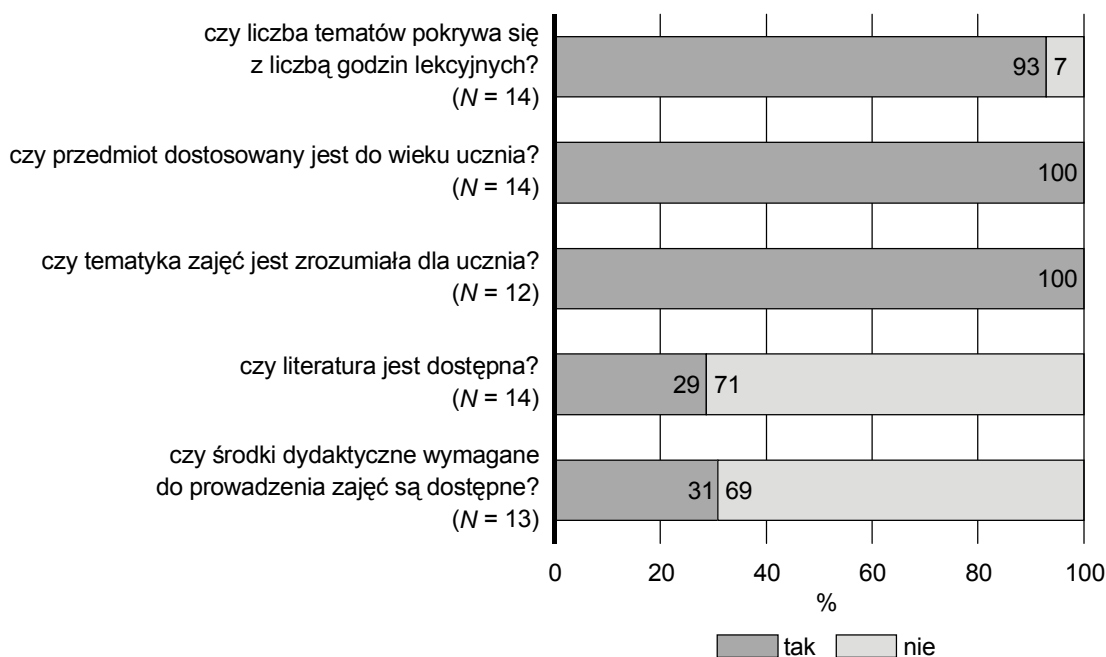
Rysunek 11. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „systemy logistyczne”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 7. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „systemy logistyczne”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych?	
zbyt mała liczba godzin	1
zbyt obszerny zakres materiału	1
Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?	
część zagadnień nie dostosowana do wieku uczniów	1
treści niedostosowane do wieku i możliwości percepcyjnych uczniów	1
Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia?	
uczniom sprawia trudność przejście od wąskich problemów logistycznych do bardziej ogólnej tematyki	1
zagadnienia w większości niezrozumiałe	1
Czy literatura jest dostępna?	
brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	17
podręczniki akademickie dostępne, ale są zbyt trudne na tym poziomie nauczania	7
brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	4
trudno dostępna literatura	4
brak literatury z zakresu logistyki miejskiej	2
brak podręcznika dla nauczyciela	2
droga literatura	2
brak podręcznika obejmującego wszystkie zagadnienia	1
dostępna literatura nie obejmuje wszystkich zagadnień programowych	1
konieczne wyszukiwanie informacji w różnych źródłach	1
literatura fachowa dostępna tylko w większych miastach	1
nauczyciele korzystają z własnych opracowań	1
zagadnienia rozproszone po różnych tytułach	1

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?	
brak środków dydaktycznych (filmy, folie, plansze, makiety, modele)	2
środki dydaktyczne trudno dostępne	2
brak środków dydaktycznych (mapy, wzory dokumentów, katalogi, cenniki, taryfy)	1
brak odpowiedniego oprogramowania	1
część środków dydaktycznych niedostępna	1
Inne	
brak przykładowego podziału materiału na tematy	3
niektóre zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	2
zła korelacja z innymi przedmiotami – te same treści występują na innych przedmiotach	2
brak informacji, szkoleń, literatury dotyczących metodyki nauczania	1
brak precyzyjnie określonych treści programowych	1
brak szkoleń zawodowych dla nauczycieli	1
brak w programie kodowania, metkowania, znakowania itp.	1
w programie brak wyraźnego podziału na funkcje i procesy logistyczne	1
w programie brak zagadnień dotyczących zaopatrzenia i dystrybucji	1
w programie za mało odniesień do praktyki	1
zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	1

5.8. Laboratorium logistyczno-spedycyjne

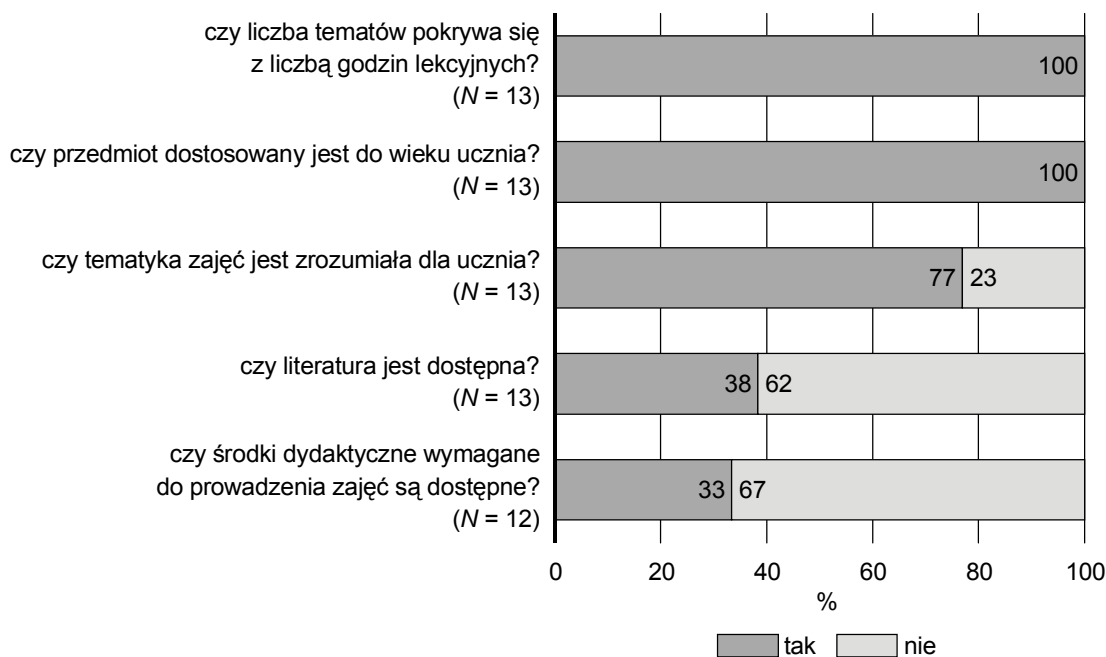
Rysunek 12. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „laboratorium logistyczno-spedycyjne”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 8. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „laboratorium logistyczno-spedycyjne”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych?	
materiał niemożliwy do realizacji w trakcie jednego roku szkolnego	1

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy literatura jest dostępna?	
brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	6
brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	5
brak podręcznika obejmującego wszystkie zagadnienia	2
trudno dostępna literatura	2
konieczne wyszukiwanie informacji w różnych źródłach	1
nauczyciele korzystają z własnych opracowań	1
podręczniki akademickie dostępne, ale są zbyt trudne na tym poziomie nauczania	1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?	
brak odpowiedniego oprogramowania	5
brak środków dydaktycznych (mapy, wzory dokumentów, katalogi, cenniki, taryfy)	2
brak środków dydaktycznych (filmy, folie, plansze, makiety, modele)	1
środki dydaktyczne drogie	1
środki dydaktyczne trudno dostępne	1
Inne	
brak informacji, szkoleń, literatury dotyczących metodyki nauczania metodycznego	1
brak przykładowego podziału materiału na tematy	1
brak szkoleń zawodowych dla nauczycieli	1
zła korelacja z innymi przedmiotami – te same treści występują na innych przedmiotach	1
zła korelacja z innymi przedmiotami – treści programowe zbliżone do technik biurowych	1

5.9. Laboratorium magazynowe

Rysunek 13. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „laboratorium magazynowe” (N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 9. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „laboratorium magazynowe”

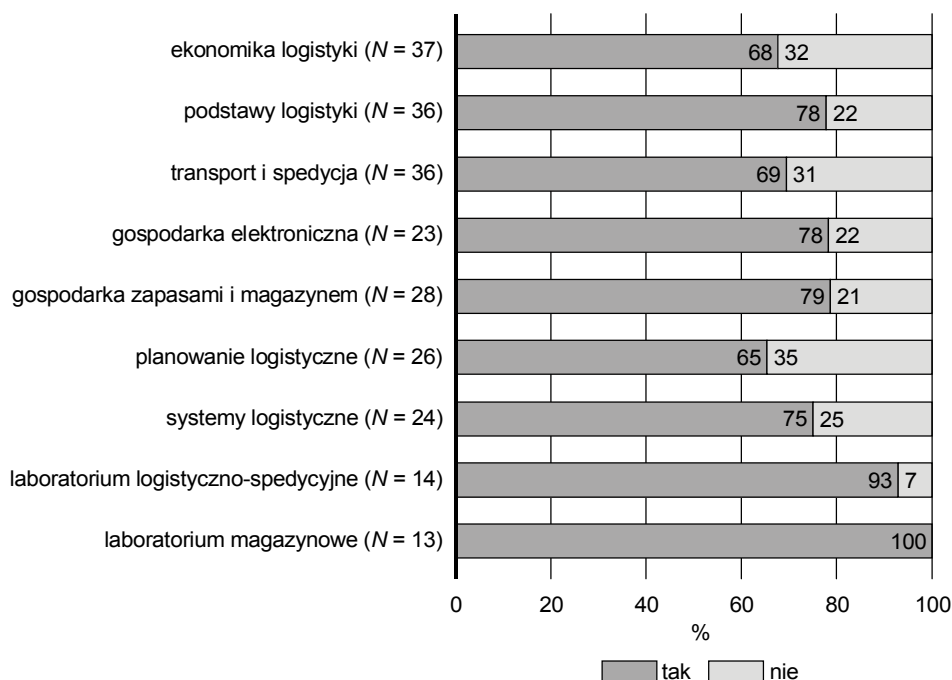
Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia?	
trudne zagadnienia	1
zagadnienia nie zawsze zrozumiałe z powodu braku wiedzy matematycznej	1

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy literatura jest dostępna?	
brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	6
brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	3
podręczniki akademickie dostępne, ale są zbyt trudne na tym poziomie nauczania	2
trudno dostępna literatura	2
brak podręcznika dla nauczyciela	1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?	
brak odpowiedniego oprogramowania	3
brak środków dydaktycznych (filmy, folie, plansze, makiety, modele)	2
brak odpowiedniego zaplecza w szkole	1
brak środków dydaktycznych (mapy, wzory dokumentów, katalogi, cenniki, taryfy)	1
brak środków dydaktycznych (odpowiednio wyposażone laboratoria)	1
brak środków finansowych na zakup pomocy dydaktycznych	1
środki dydaktyczne niedostępne na rynku	1
Inne	
zła korelacja z innymi przedmiotami – te same treści występują na innych przedmiotach	3
jedynym sposobem zdobycia umiejętności praktycznych jest praktyka zawodowa	1

5.10. Porównanie odpowiedzi na poszczególne pytania

5.10.1. Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych w ciągu roku szkolnego?

Na pytanie „czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych w ciągu roku szkolnego?” najczęściej odpowiedź „nie” padała w przypadku przedmiotów planowanie logistyczne (35%; rys. 14), ekonomika logistyki i transport i spedycja (odpowiednio 32% i 31%), najrzadziej zaś w przypadku obu laboratoriów (7 i 0%). To ostatnie może po części wynikać z tego, że liczba odpowiedzi dotycząca tych przedmiotów jest stosunkowo niewielka – większość szkół nie osiągnęła jeszcze tego etapu kształcenia.

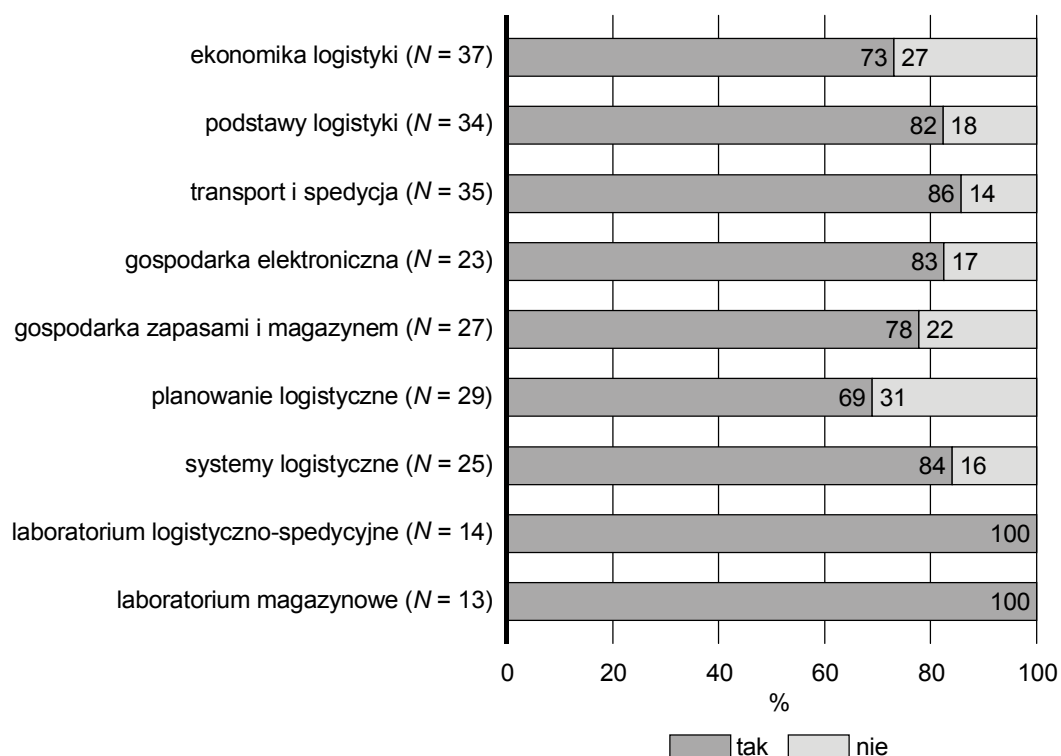

Rysunek 14. Struktura odpowiedzi na pytanie „czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych w ciągu roku szkolnego?” dla poszczególnych przedmiotów kształcenia w zawodzie technik logistyk (N oznacza liczbę odpowiedzi na pytanie)

Wśród zgłaszanych przy tym pytaniu uwag zdecydowanie dominowały: „zbyt obszerny zakres materiału” (31 wystąpień) i „zbyt mała liczba godzin” (18 wystąpień).

5.10.2. Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?

Najwięcej odpowiedzi „nie” na pytanie „czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?” padło w przypadku planowania logistycznego (31%; rys. 15) i ekonomiki logistyki (27%), najmniej – 0% – w przypadku obu laboratoriów. Sytuacja jest więc podobna jak w poprzednim pytaniu.

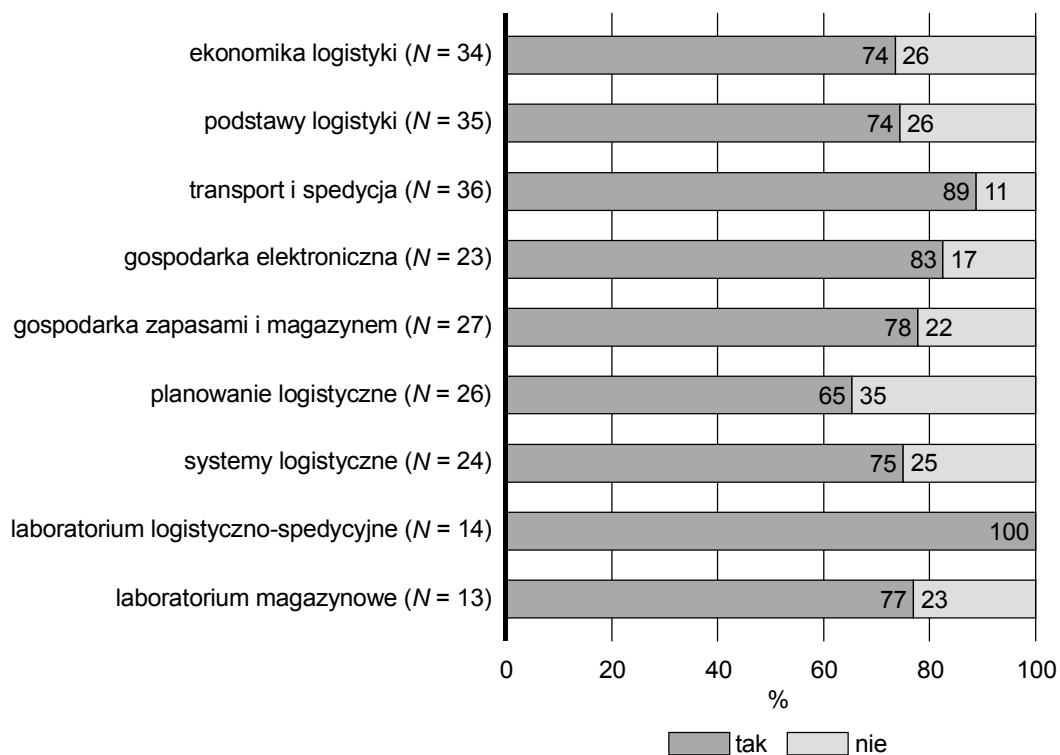

Rysunek 15. Struktura odpowiedzi na pytanie „czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?” dla poszczególnych przedmiotów kształcenia w zawodzie zawodu technik logistyk (N oznacza liczbę odpowiedzi na pytanie)

Spośród wyrażanych przy tym pytaniu opinii trudno wyróżnić te zdecydowanie dominujące.

5.10.3. Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia?

Na pytanie „czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia?” najwięcej odpowiedzi negatywnych padło w przypadku przedmiotu planowanie logistyczne (35%; rys. 16), ekonomika logistyki i planowanie logistyczne (po 26%) oraz systemy logistyczne (25%; rys. 16) oraz podstawy logistyki (28%), najmniej zaś w przypadku laboratorium logistyczno-spedycyjnego (0%).

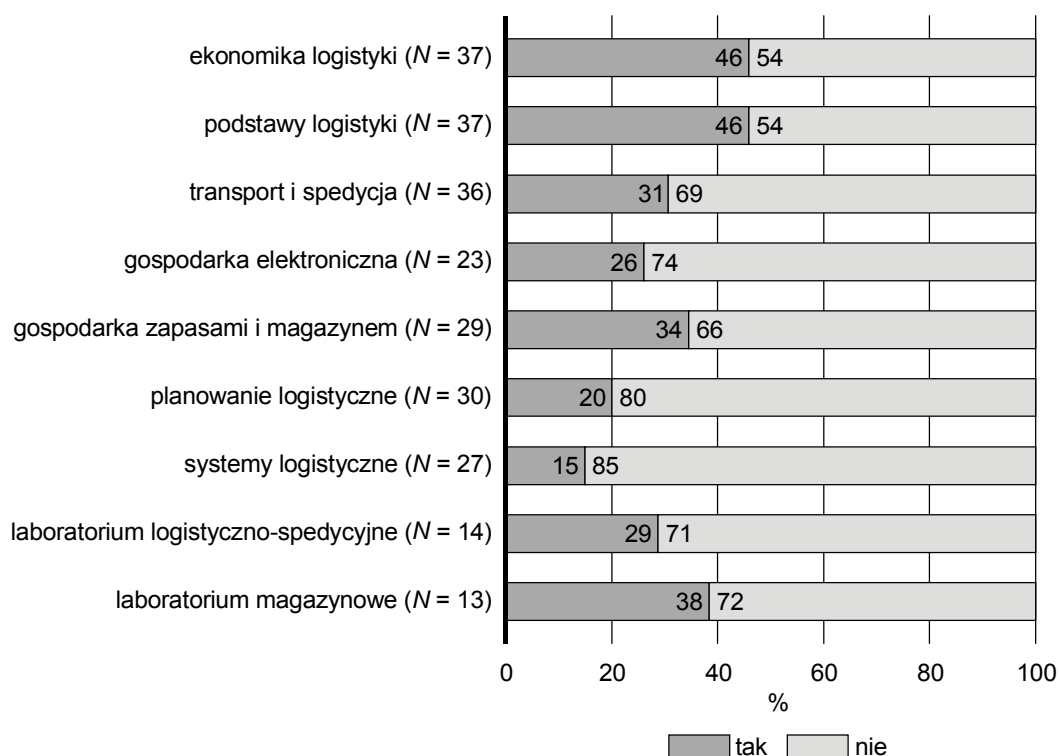
Rysunek 16. Struktura odpowiedzi na pytanie „czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia?” dla poszczególnych przedmiotów kształcenia w zawodzie zawodu technik logistyk (N oznacza liczbę odpowiedzi na pytanie)

Podobnie jak w poprzednim pytaniu, spośród wyrażanych opinii trudno wyróżnić te zdecydowanie dominujące.

5.10.4. Czy literatura jest dostępna?

Pytaniu „czy literatura jest dostępna?” towarzyszyła największa liczba odpowiedzi „nie”. W przypadku wszystkich przedmiotów odpowiedzi negatywne przeważają (rys. 17). Jest ich od 54% dla ekonomiki logistyki i podstaw logistyki do aż 85% dla systemów logistycznych.

Z uwag (tab. 10) wynika, że najbardziej odczuwanym brakiem jest brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej (114 takich opinii) oraz zbiorów zadań, ćwiczeń (40 opinii). Respondenci wskazują, że dostępne podręczniki akademicki są zbyt trudne na tym poziomie nauczania. Podkreślana jest także bariera finansowa – książki są drogie, a niektóre przedmioty wymagają zakupu kilku tytułów.

Rysunek 17. Struktura odpowiedzi na pytanie „czy literatura jest dostępna?” dla poszczególnych przedmiotów kształcenia w zawodzie technika logistyk (N oznacza liczbę odpowiedzi na pytanie)

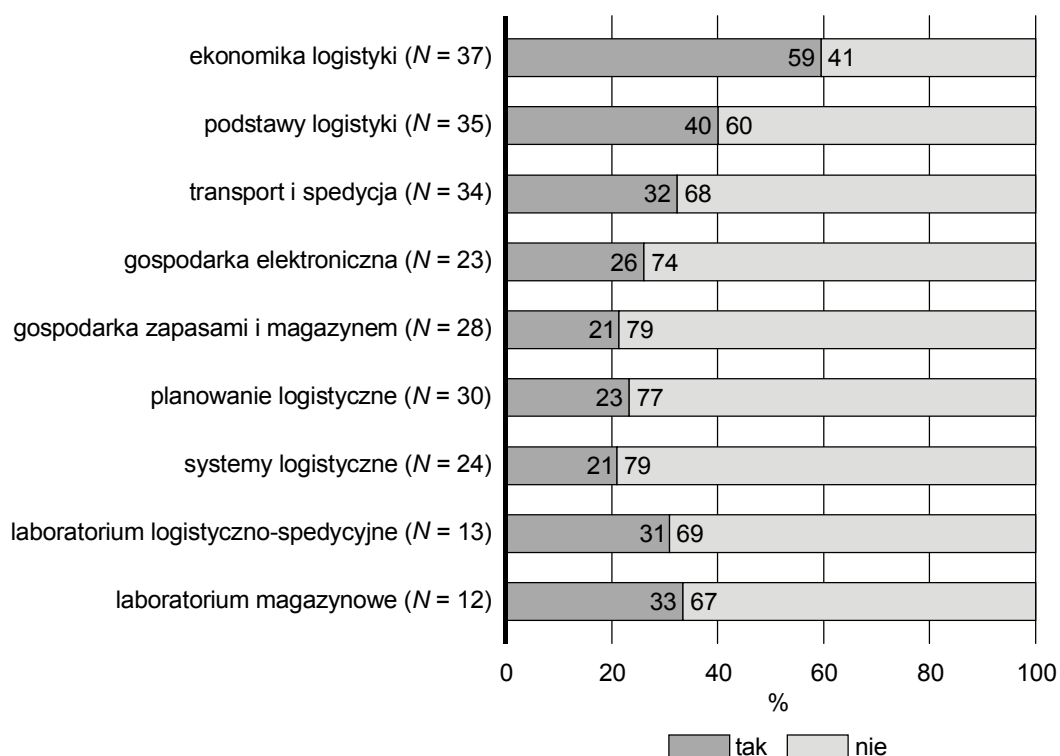
Tabela 10. Najczęściej zgłaszane uwagi przy pytaniu „czy literatura jest dostępna?” w ankietach dotyczących zawodu technika logistyk

Uwaga	Liczba wystąpień
Brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	114
Brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	40
Podręczniki akademickie dostępne, ale są zbyt trudne na tym poziomie nauczania	39
Trudno dostępna literatura	39
Brak podręcznika obejmującego wszystkie zagadnienia	22
Droga literatura	10

5.10.5. Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?

W przypadku pytania „czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?” sytuacja jest tylko nieco lepsza niż w przypadku pytania o literaturę. Jedyne dla przedmiotu ekonomika logistyki nieznacznie przeważają oceny pozytywne, negatywnych jest 41%. Dla pozostałych przedmiotów przeważają oceny negatywne aż do 79% dla gospodarki zapasami i magazynem oraz systemów logistycznych.

W uwagach do tego pytania (tab. 11) dominują sformułowania rozpoczynające się słowem brak: brak filmów, brak folii, brak plansz, brak map, brak katalogów, brak cenników, brak oprogramowania. Rzadziej wskazywane jest to, że środki dydaktyczne są drogie.

Rysunek 18. Struktura odpowiedzi na pytanie „czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?” dla poszczególnych przedmiotów kształcenia w zawodzie technika logistyk (N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 11. Najczęściej zgłaszane uwagi przy pytaniu „czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?” w ankietach dotyczących zawodu technika logistyk

Uwaga	Liczba wystąpień
Brak środków dydaktycznych (filmy, folie, plansze, makiety, modele)	24
Brak odpowiedniego oprogramowania	21
Brak środków dydaktycznych (mapy, wzory dokumentów, katalogi, cenniki, taryfy)	15

5.10.6. Inne uwagi

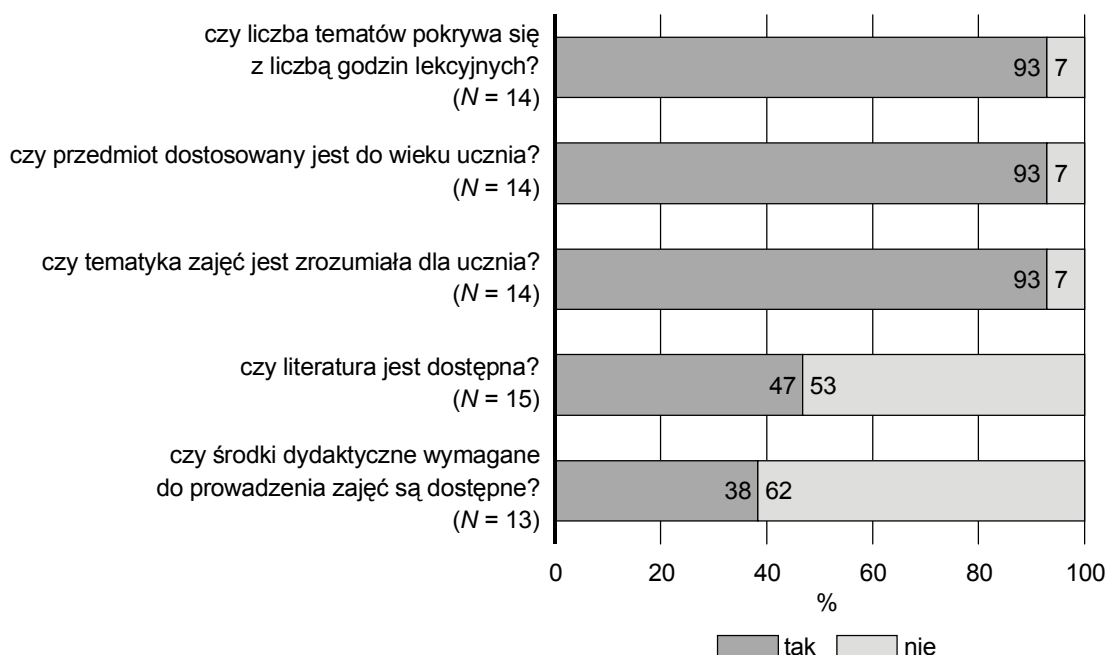
Wśród innych uwag zgłaszanych w ankietach dotyczących zawodu technika logistyk dominują uwagi związane z: poziomem nauczania (zdaniem części respondentów zagadnienia lub ich część, są zbyt trudne dla poziomu technika), metodyką nauczania oraz niewłaściwą korelacją z innymi przedmiotami (respondenci wskazują na powtórzenia tych samych treści nauczania w różnych przedmiotach)

Tabela 12. Najczęściej zgłaszane uwagi nie związane bezpośrednio z żadnym pytaniem w ankietach dotyczących zawodu technika logistyk

Uwaga	Liczba wystąpień
Brak przykładowego podziału materiału na tematy	16
Zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	15
Niektóre zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	14
Zła korelacja z innymi przedmiotami - te same treści występują na innych przedmiotach	12
Brak informacji, szkoleń, literatury dotyczących metodyki nauczania	6
Brak szkoleń zawodowych dla nauczycieli	5

6. Wyniki ankiety – technik spedytor

6.1. Podstawy spedycji i transportu

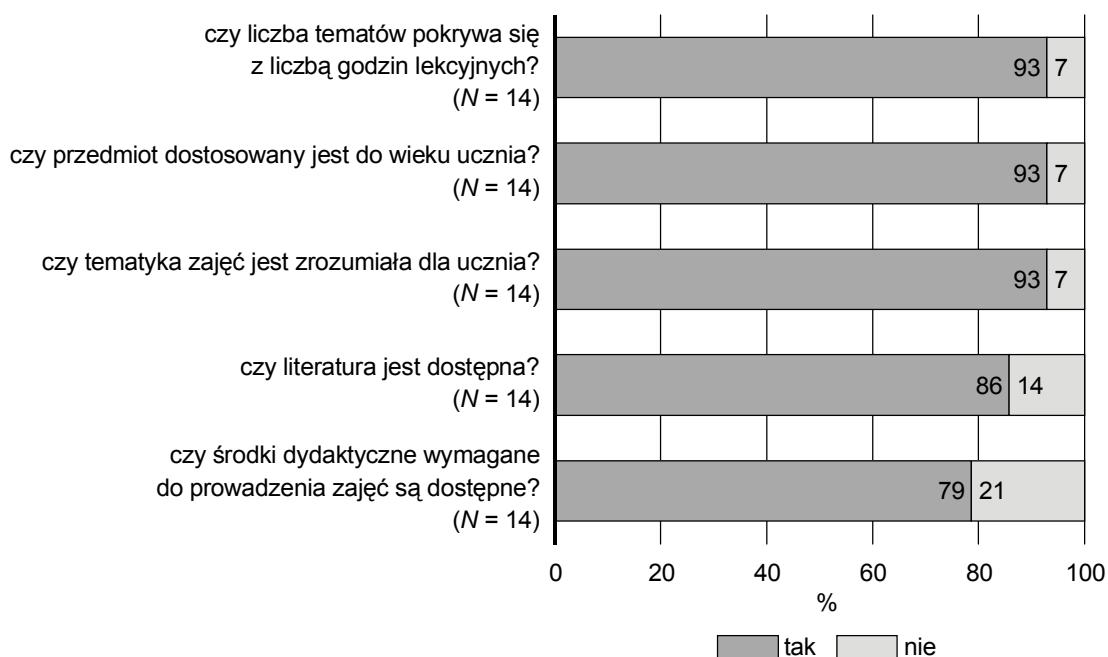

Rysunek 19. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „podstawy spedycji i transportu”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 13. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „podstawy spedycji i transportu”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych? zbyt obszerny zakres materiału	1
Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia? przedmiot powinien być realizowany w wyższych klasach	1
Czy literatura jest dostępna? brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	6
podręczniki akademickie dostępne, ale są zbyt trudne na tym poziomie nauczania	4
droga literatura	2
trudno dostępna literatura	2
brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	1
dostępna literatura nie obejmuje wszystkich zagadnień programowych	1
konieczne wyszukiwanie informacji w różnych źródłach	1
nauczyciele korzystają z własnych opracowań	1
zagadnienia rozproszone po różnych tytułach	1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne? brak środków dydaktycznych (filmy, folie, plansze, makiety, modele)	1
środki dydaktyczne drogie	1
środki dydaktyczne trudno dostępne	1
Inne brak precyzyjnie określonych treści programowych	1
brak przykładowego podziału materiału na tematy	1
niektóre zagadnienia powinny zostać przypisane do innych przedmiotów	1
zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	1
zła korelacja z innymi przedmiotami – te same treści występują na innych przedmiotach	1

6.2. Rachunkowość

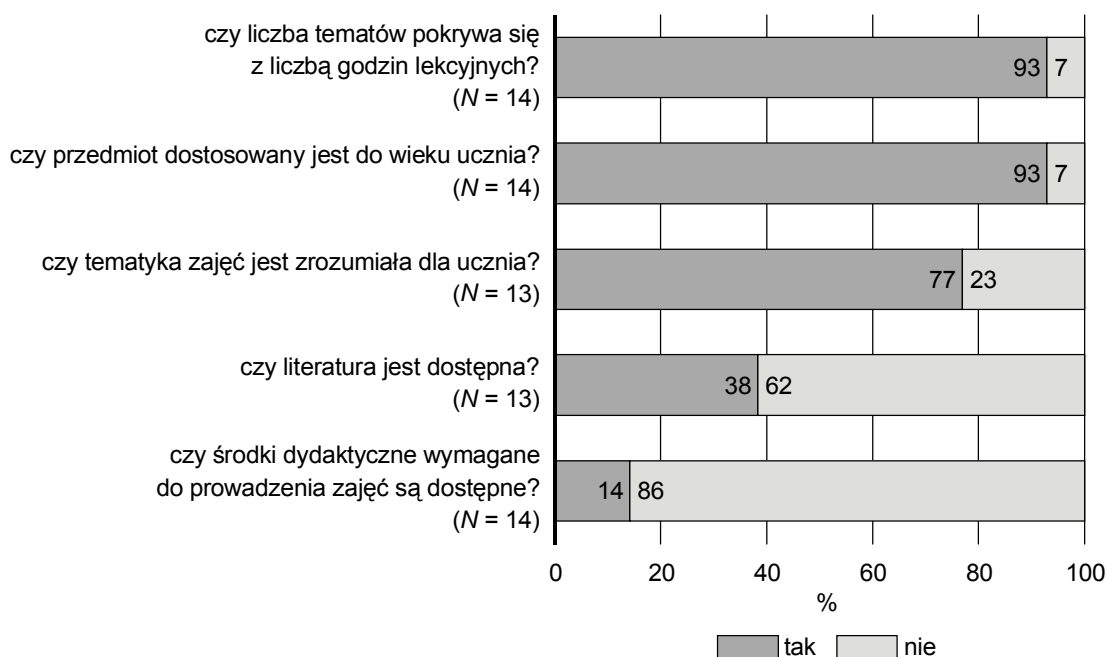

Rysunek 20. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „rachunkowość”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 14. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „rachunkowość”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych? zbyt mała liczba godzin	1
Czy literatura jest dostępna? brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	3
brak podręcznika obejmującego wszystkie zagadnienia	2
brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	1
trudno dostępna literatura	1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne? brak możliwości zakupu pomocy dydaktycznych	1
brak środków dydaktycznych (schematy księgowarów)	1
Inne zła korelacja z innymi przedmiotami (zła kolejność zagadnień)	1

6.3. Środki transportu

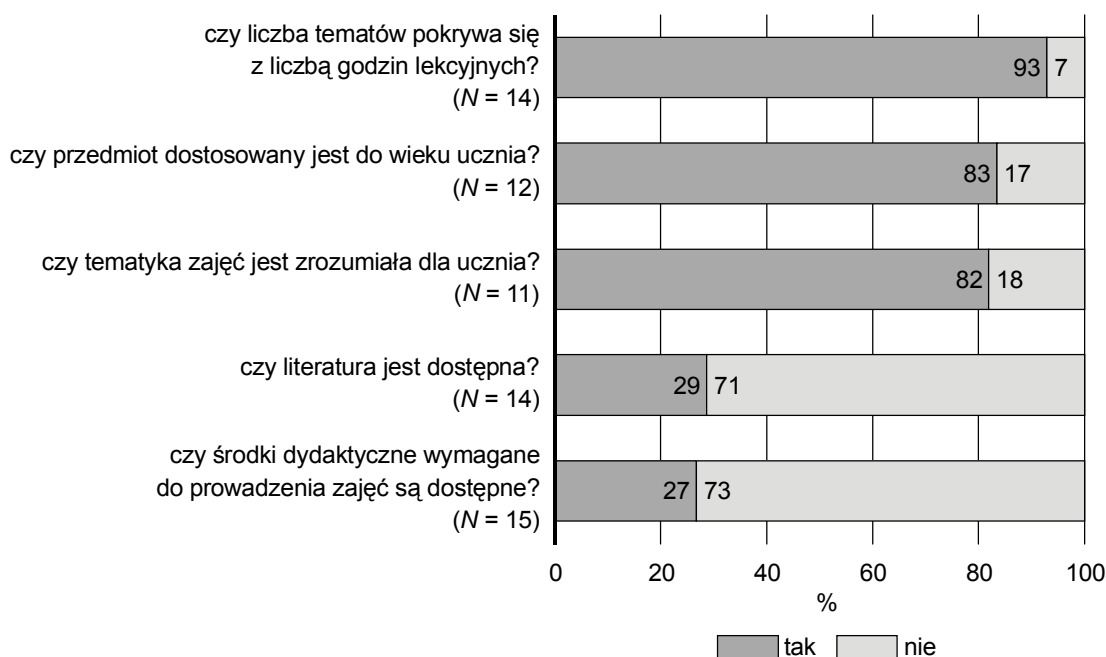

Rysunek 21. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „środki transportu”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 15. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „środki transportu”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych? zbyt obszerny zakres materiału	1
Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia? przedmiot powinien być realizowany w wyższych klasach	1
Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia? uczniowie w małym stopniu zainteresowani techniką, w znacznie większym – eksploatacją	1
Czy literatura jest dostępna? brak podręcznika obejmującego wszystkie zagadnienia	3
brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	2
trudno dostępna literatura	2
brak literatury z zakresu planowania przewozów, formowania ładunków i transportu	1
brak literatury z zakresu transportu morskiego i wodnego śródlądowego	1
konieczne wyszukiwanie informacji w różnych źródłach	1
literatura nieaktualna, przestarzała	1
podręczniki akademickie dostępne, ale są zbyt trudne na tym poziomie nauczania	1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?	
brak odpowiedniego oprogramowania	1
środki dydaktyczne drogie	1
Inne	
brak podstawowego zagadnienia "budowa samochodowych środków transportu"	1
niektóre zagadnienia powinny zostać przypisane do innych przedmiotów	1
wskazane zajęcia w inkubatorze przedsiębiorczości	1
zbyt trudne zagadnienia dla osób nie mających wcześniej styczności z transportem	1
zła korelacja z innymi przedmiotami – te same treści występują na innych przedmiotach	1

6.4. Zarządzanie działalnością spedycyjną

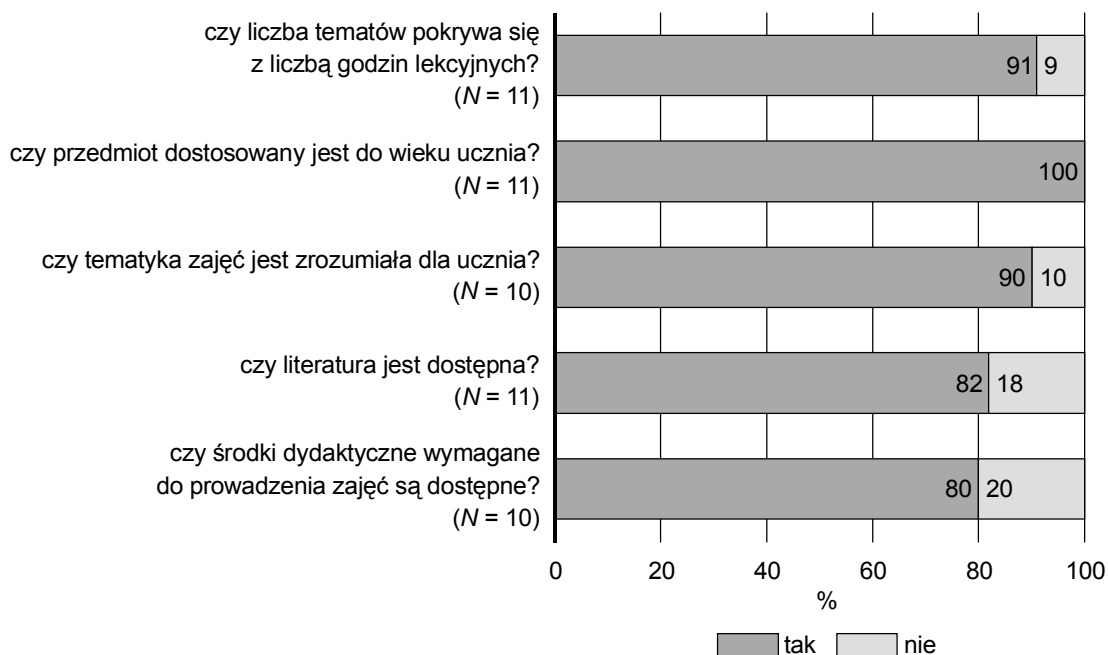

Rysunek 22. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „zarządzanie działalnością spedycyjną”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 16. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „zarządzanie działalnością spedycyjną”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych? zbyt obszerny zakres materiału	4
Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia? niezrozumiałe są zagadnienia dotyczące zarządzania procesowego	1
Czy literatura jest dostępna? brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	5
brak podręcznika obejmującego wszystkie zagadnienia	2
droga literatura	2
trudno dostępna literatura	2
brak literatury z zakresu działalności firmy spedycyjnej	1
brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	1
literatura wysoce teoretyczna i nie pasująca do polskich realiów	1
podręczniki akademickie dostępne, ale są zbyt trudne na tym poziomie nauczania	1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne? brak programu komputerowego Map&Guide	3
środki dydaktyczne drogie (Map&Guide)	2
brak możliwości zakupu pomocy dydaktycznych	1
brak środków dydaktycznych (filmy, folie, plansze, makiety, modele)	1
brak środków dydaktycznych (mapy, wzory dokumentów, katalogi, cenniki, taryfy)	1
brak środków finansowych na zakup pomocy dydaktycznych	1
środki dydaktyczne trudno dostępne	1
Inne niektóre zagadnienia powinny zostać przypisane do innych przedmiotów	1
zagadnienia dla kadry zarządzającej, a nie dla uczniów szkoły ponadgimnazjalnej	1
zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	1
zła korelacja z innymi przedmiotami – te same treści występują na innych przedmiotach	1

6.5. Statystyka

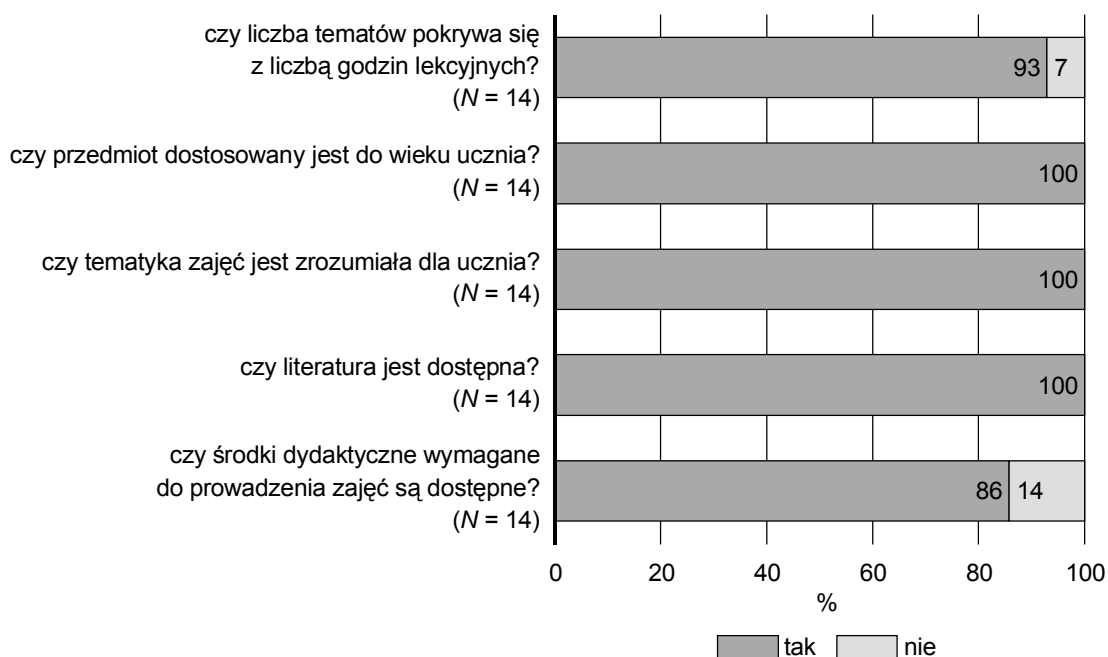

Rysunek 23. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „statystyka”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 17. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „statystyka”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych? zbyt mała liczba godzin	1
Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia? niezrozumiałe są zagadnienia dotyczące wnioskowania statystycznego i testowania hipotez	1
Czy literatura jest dostępna? trudno dostępna literatura	2
brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	1
brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	1
mały wybór literatury	1
podręczniki zalecane dla szkół średnich nie obejmują wnioskowania statystycznego	1
Inne niektóre zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	1

6.6. Techniki biurowe

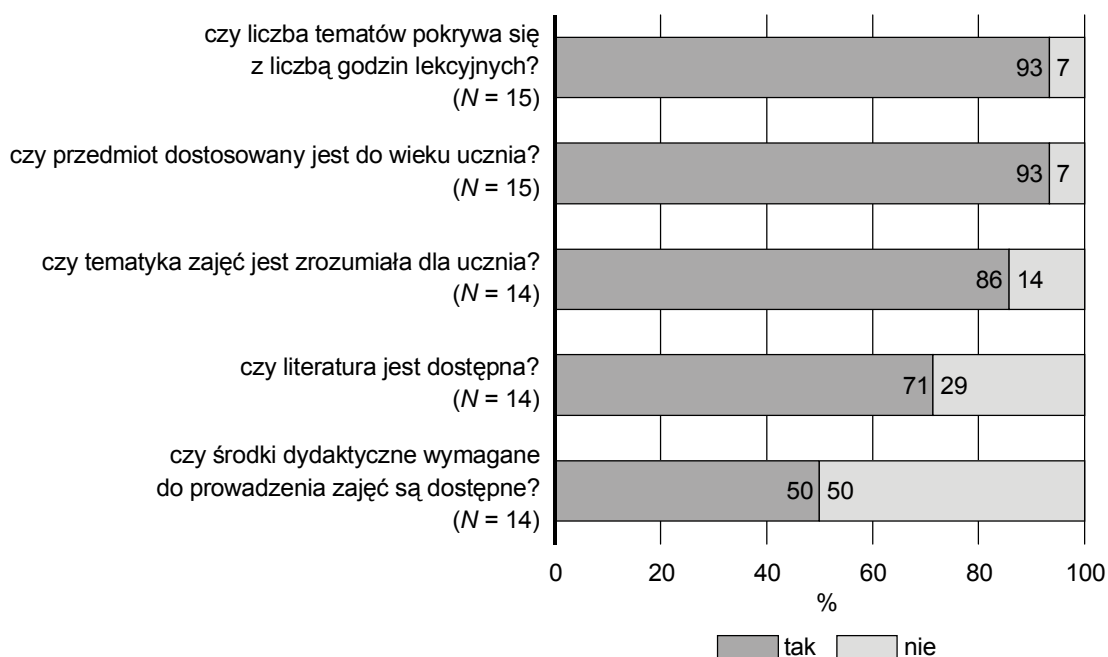

Rysunek 24. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „techniki biurowe”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 18. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „techniki biurowe”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych? w klasie II i III tematy pokrywają się z liczbą godzin, natomiast w klasie IV brakuje tematów	1
Inne brak odpowiedniego zaplecza w szkole	1
liczba komputerów w szkole nie dostosowana do liczby uczniów	1

6.7. Logistyka

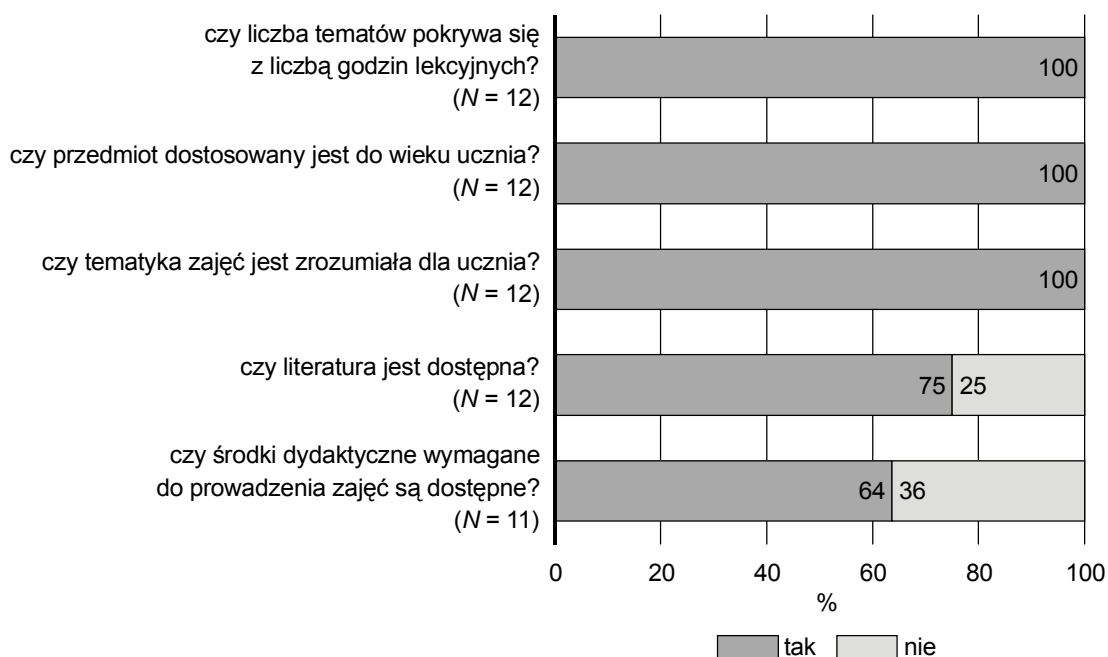

Rysunek 25. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „logistyka” (N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 19. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „logistyka”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych?	
zbyt mała liczba godzin	1
zbyt obszerny zakres materiału	1
Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?	
tematy trudne do zrealizowania z młodymi ludźmi bez doświadczeń i obserwacji praktycznego funkcjonowania gospodarki	1
treści niedostosowane do wieku i możliwości percepcyjnych uczniów	1
Czy literatura jest dostępna?	
brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	3
droga literatura	2
trudno dostępna literatura	2
ograniczone możliwości finansowe szkoły w nabywaniu prasy fachowej	1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?	
brak środków finansowych na zakup pomocy dydaktycznych	2
brak odpowiedniego oprogramowania	1
brak środków dydaktycznych (czytnik kodów kreskowych, terminale)	1
brak środków dydaktycznych (filmy, folie, plansze, makiety, modele)	1
brak środków dydaktycznych (mapy, wzory dokumentów, katalogi, cenniki, taryfy)	1
Inne	
niektóre zagadnienia zbyt trudne na tym poziomie nauczania	2
brak precyzyjnie określonych treści programowych	1
niektóre zagadnienia powinny zostać przypisane do innych przedmiotów	1
w trakcie realizacji przedmiotu wskazane byłyby wycieczki, laboratoria	1

6.8. Marketing i sztuka negocjacji w spedycji

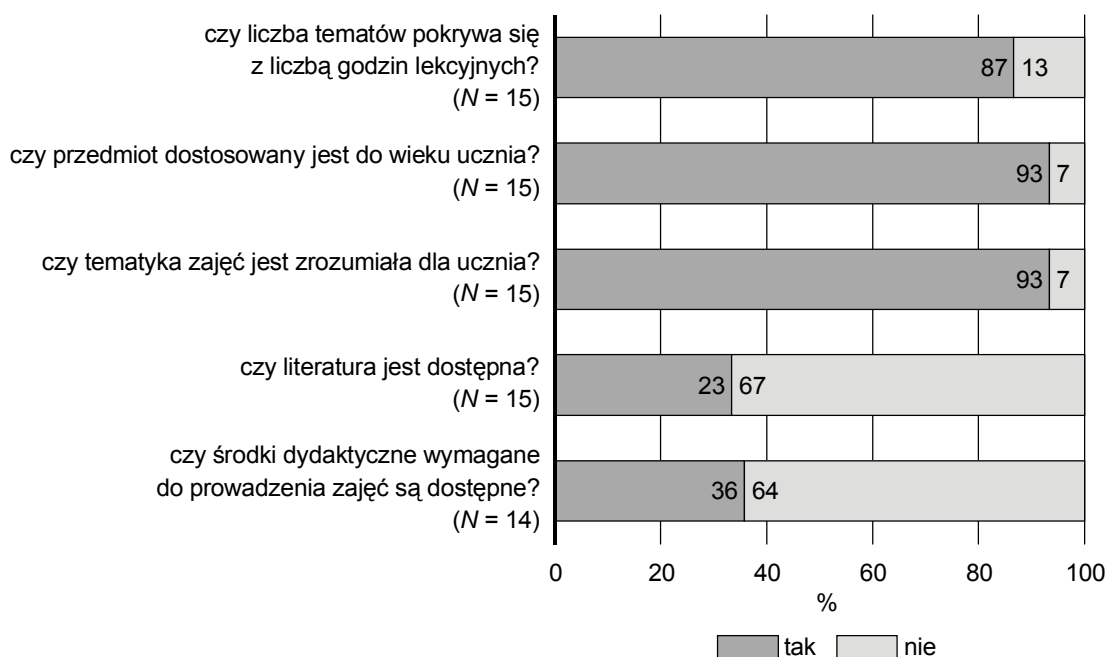

Rysunek 26. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „marketing i sztuka negocjacji w spedycji”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 20. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „marketing i sztuka negocjacji w spedycji”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych? zbyt mała liczba godzin	1
Czy literatura jest dostępna? brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	3
brak podręcznika obejmującego wszystkie zagadnienia	1
brak podręcznika z zagadnieniami marketingu spedycji	1
dostępna tylko literatura ogólna	1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne? brak środków dydaktycznych (filmy, folie, plansze, makiety, modele)	1

6.9. Podstawy prawa transportowego

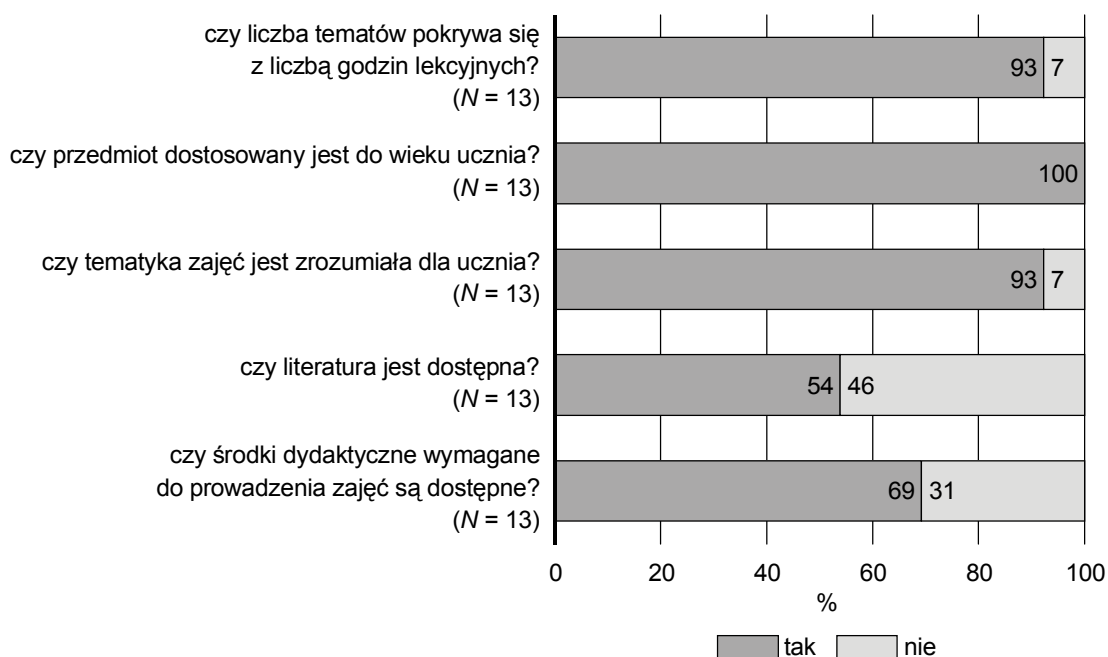

Rysunek 27. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „podstawy prawa transportowego”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 21. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „podstawy prawa transportowego”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych? zbyt obszerny zakres materiału	1
Czy literatura jest dostępna? brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	5
literatura nieaktualna, przestarzała	2
trudno dostępna literatura	2
brak podręcznika obejmującego wszystkie zagadnienia	1
brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	1
brak zdydaktyzowanego zbioru przepisów	1
droga literatura	1
ewentualny podręcznik powinien do przedmiotu powinien zawierać wprowadzenie pojęć prawnych	1
konieczne stosowanie kilku podręczników (koszty)	1
konieczne wyszukiwanie informacji w różnych źródłach	1
materiały z Internetu	1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne? brak środków dydaktycznych (mapy, wzory dokumentów, katalogi, cenniki, taryfy)	1
środki dydaktyczne trudno dostępne	1
Inne brak przykładowego podziału materiału na tematy	1
brak przykładowego sposobu oceniania	1
wymagania egzaminacyjne zbyt wysokie jak na poziom szkoły średniej	1
zła korelacja z innymi przedmiotami – te same treści występują na innych przedmiotach	1

6.10. Techniki informatyczne w rachunkowości

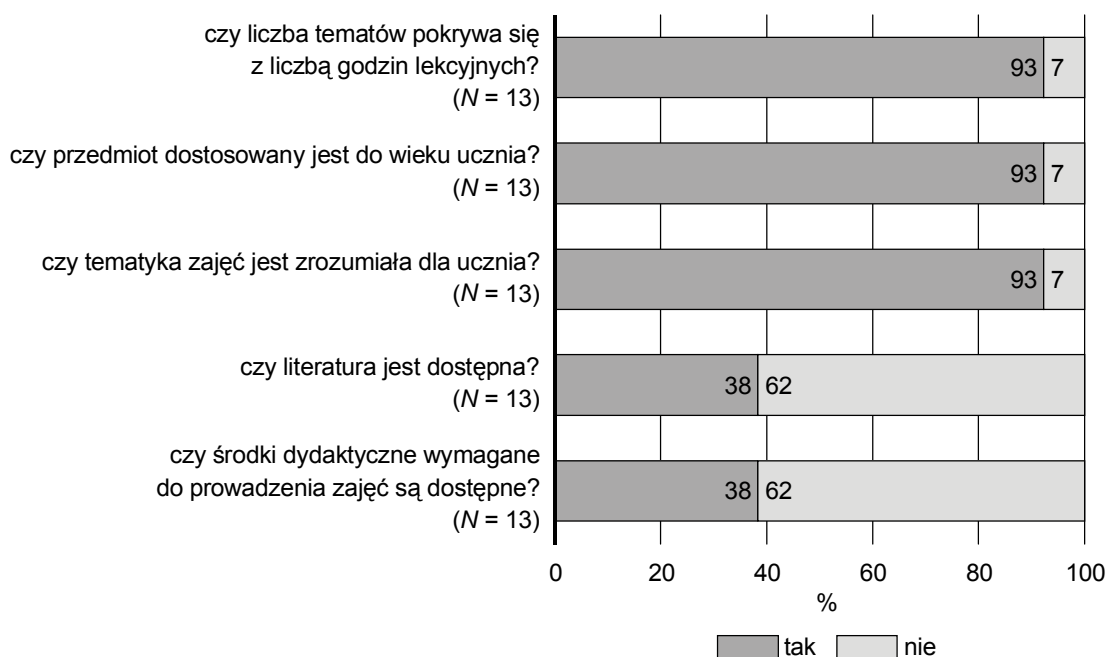

Rysunek 28. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „techniki informatyczne w rachunkowości”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

Tabela 22. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „techniki informatyczne w rachunkowości”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych? zbyt mała liczba godzin	1
Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia? dla wielu osób pierwszy kontakt z komputerem (szkoła dla dorosłych)	1
Czy literatura jest dostępna? brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	3
brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	1
literatura nie jest potrzebna	1
pożyczony podręcznik z płytą	1
trudno dostępna literatura	1

6.11. Ubezpieczenie ładunków

Rysunek 29. Struktura odpowiedzi na pytania dotyczące przedmiotu „ubezpieczenie ładunków”
(N oznacza liczbę odpowiedzi na poszczególne pytania)

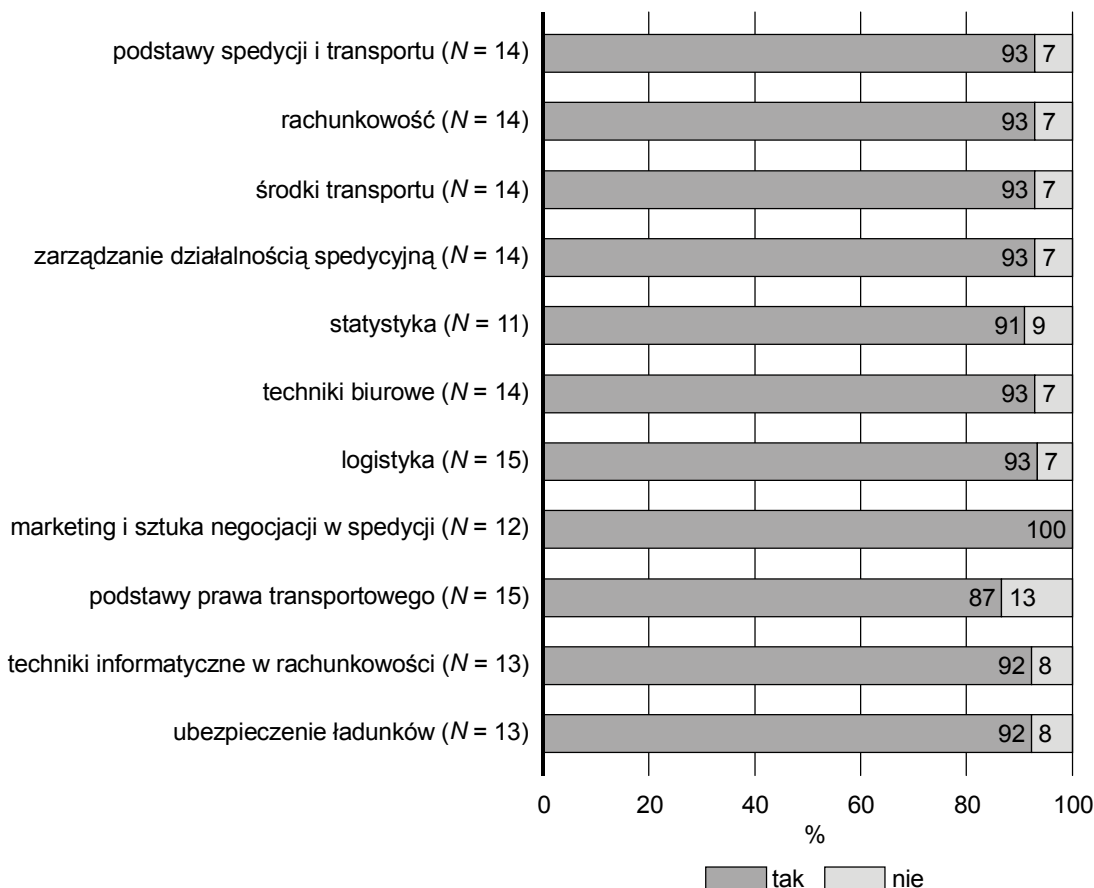
Tabela 23. Uwagi zgłaszane do przedmiotu „ubezpieczenie ładunków”

Pytanie/uwagi	Liczba wystąpień
Czy literatura jest dostępna?	
trudno dostępna literatura	4
brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	3
dostępna literatura nie obejmuje wszystkich zagadnień programowych	2
materiały z Internetu	2
brak literatury z zakresu ubezpieczeń ładunków	1
brak podręcznika obejmującego wszystkie zagadnienia	1
dostępna tylko literatura ogólna	1
literatura nieaktualna, przestarzała	1
ubezpieczenia w literaturze traktowane są powierzchownie i encyklopedycznie	1
Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?	
środki dydaktyczne trudno dostępne	1
Inne	
w programie brak porównań produktów ubezpieczeniowych polskich i unijnych	1

6.12. Porównanie odpowiedzi na poszczególne pytania

6.12.1. Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych w ciągu roku szkolnego?

Wśród odpowiedzi na pytanie „Czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych w ciągu roku szkolnego?” zdecydowanie dominują odpowiedzi pozytywne (rys. 30). Najwięcej odpowiedzi negatywnych padło w przypadku podstaw prawa transportowego (13%). Mimo tego w uwagach do tego pytania stosunkowo często powtarzają się sformułowania „zbyt obszerny zakres materiału” (8 wystąpień) i „zbyt mała liczba godzin” (5 wystąpień)

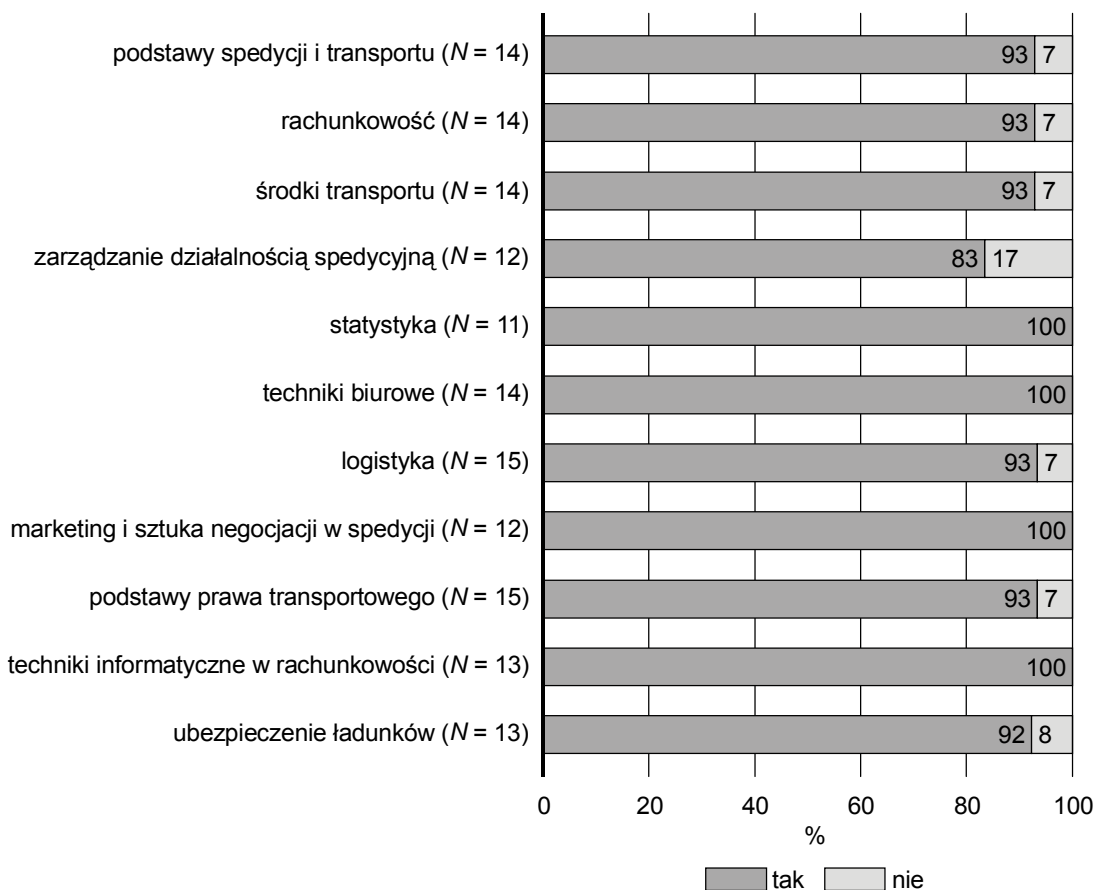

Rysunek 30. Struktura odpowiedzi na pytanie „czy liczba tematów pokrywa się z liczbą godzin lekcyjnych w ciągu roku szkolnego?” dla poszczególnych przedmiotów kształcenia w zawodzie technik logistyk (N oznacza liczbę odpowiedzi na pytania)

6.12.2. Czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?

W przypadku pytania „czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?” dominują odpowiedzi pozytywne (rys. 31). Najwięcej negatywnych padło przy przedmiocie zarządzanie działalnością spedycyjną – 17%. Przy czterech przedmiotach nie padła ani jedna odpowiedź negatywna, należy jednak zwrócić uwagę, że są to przedmioty „nielogistyczne” – statystyka, techniki biurowe, techniki informatyczne w rachunkowości oraz marketing i sztuka negocjacji w spedycji (ten ostatni można uznać za częściowo „nielogistyczny”).

Spośród uwag pojawiających się przy tym pytaniu trudno wyróżnić te dominujące.

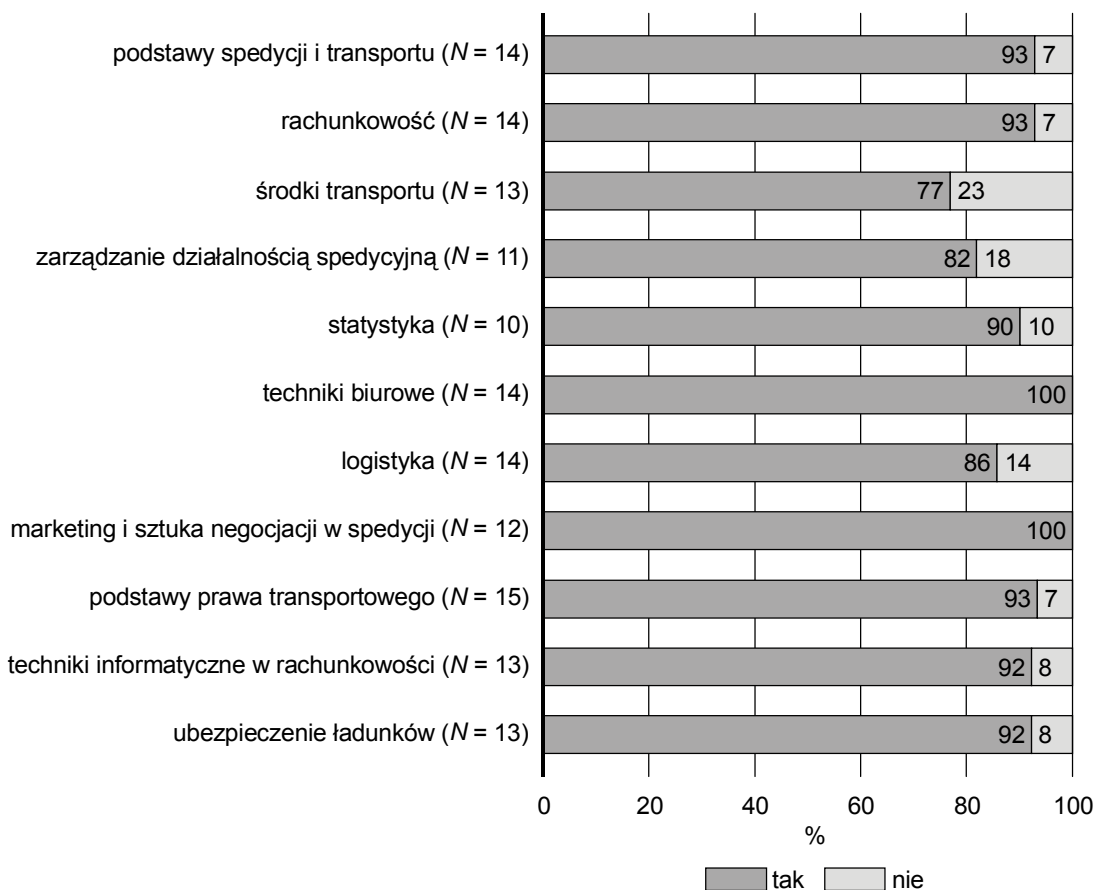

Rysunek 31. Struktura odpowiedzi na pytanie „czy przedmiot dostosowany jest do wieku ucznia?” dla poszczególnych przedmiotów kształcenia w zawodzie zawodu technik logistyk (N oznacza liczbę odpowiedzi na pytania)

6.12.3. Czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia?

Na pytanie „czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia?” najwięcej odpowiedzi negatywnych padło przy przedmiocie środki transportu – 23% (rys. 32), zarządzanie działalnością spedycyjną – 18% oraz logistyka – 14%. Dla pozostałych przedmiotów odpowiedzi negatywne stanowiły od 0 do 11% wszystkich odpowiedzi.

Podobnie jak w poprzednim pytaniu spośród wyrażanych uwag trudno wyróżnić kategorie dominujące.

Rysunek 32. Struktura odpowiedzi na pytanie „czy tematyka zajęć jest zrozumiała dla ucznia?” dla poszczególnych przedmiotów kształcenia w zawodzie zawodu technik logistik (N oznacza liczbę odpowiedzi na pytania)

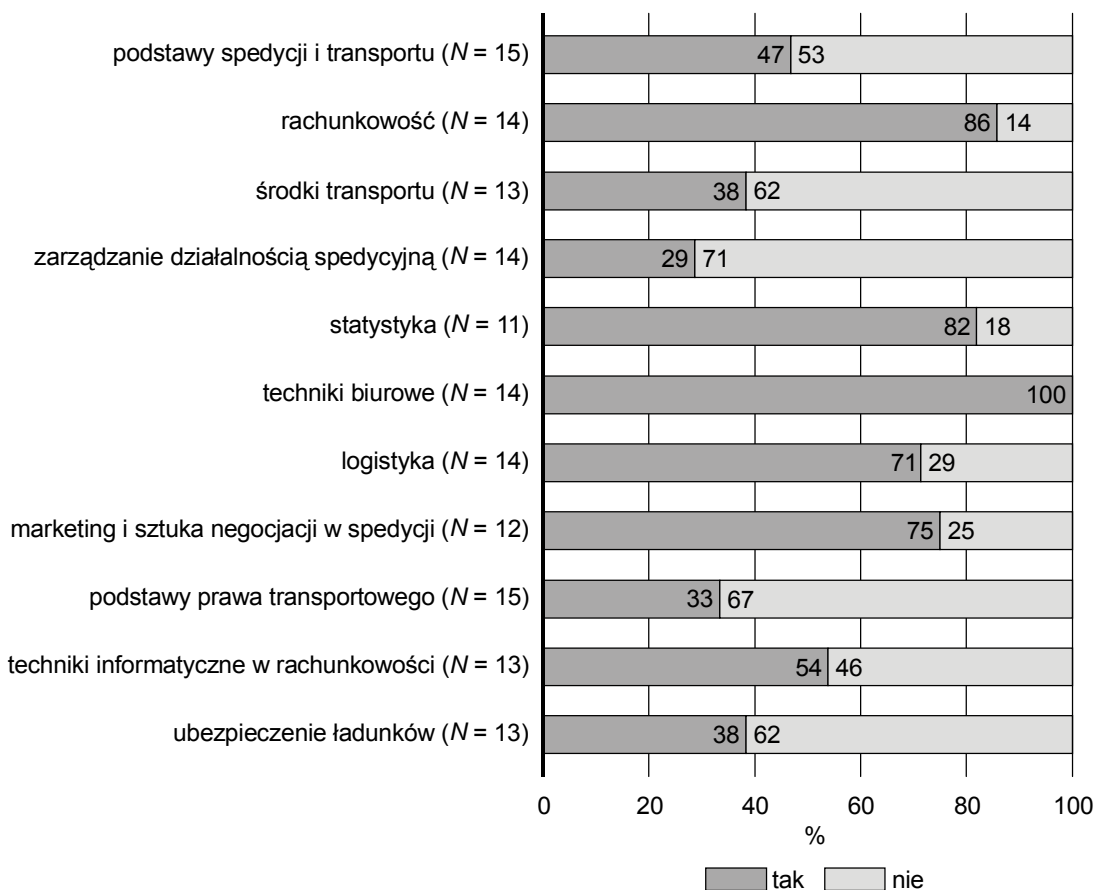
6.12.4. Czy literatura jest dostępna?

Podobnie jak w przypadku zawodu technik logistik, na pytanie „czy literatura jest dostępna?” padło bardzo dużo odpowiedzi negatywnych. Ich udział waha się od 0 do 71% (rys. 33)

Najmniej odpowiedzi negatywnych padło przy przedmiotach „nielogistycznych”: techniki biurowe (0%), rachunkowość (14%), statystyka (18%), marketing i sztuka negocjacji w spedycji (25%). Także dla technik informatycznych w rachunkowości udział odpowiedzi negatywnych jest mniejszy od 50%, ale jest on dość wysoki (46%).

Przy pięciu przedmiotach odpowiedzi negatywne dominują. Są to podstawy spedycji i transportu (53% odpowiedzi negatywnych), środki transportu i ubezpieczenie ładunków (po 62% odpowiedzi negatywnych), podstawy prawa transportowego (67%) i zarządzanie działalnością spedycyjną (71%).

W wyrażanych uwagach (tabela 24) respondenci wskazują na brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej oraz brak zbioru zadań, ćwiczeń. Dostępne na rynku podręczniki akademickie nie są dostosowane do tego poziomu nauczania. Wskazywane jest także, że do niektórych przedmiotów konieczne jest kilka podręczników, co wiąże się z wyższymi kosztami. Respondenci podnoszą także kwestię trudnego dostępu do literatury zawodowej.

Rysunek 33. Struktura odpowiedzi na pytanie „czy literatura jest dostępna?” dla poszczególnych przedmiotów kształcenia w zawodzie techników logistyki (N oznacza liczbę odpowiedzi na pytania)

Tabela 24. Najczęściej zgłaszane uwagi przy pytaniu „czy literatura jest dostępna?” w ankietach dotyczących zawodu techników spedytor

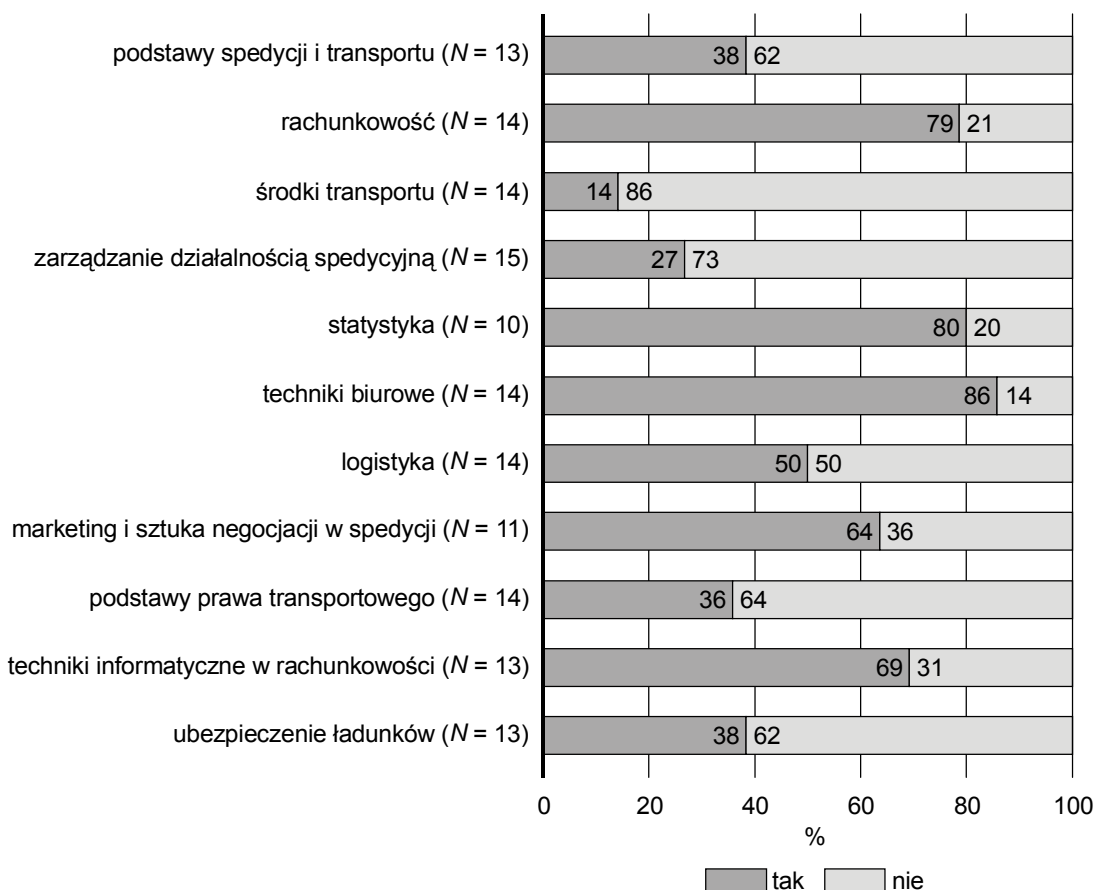
Uwaga	Liczba wystąpień
Brak podręcznika na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	30
Trudno dostępna literatura	18
Brak zbioru zadań, zeszytu do ćwiczeń	12
Brak podręcznika obejmującego wszystkie zagadnienia	10
Droga literatura	7
Podręczniki akademickie dostępne, ale są zbyt trudne na tym poziomie nauczania	6

6.12.5. Czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?

W przypadku odpowiedzi na pytanie „czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?” (rys. 34) sytuacja jest podobna jak przy pytaniu o literaturę. W przypadku przedmiotów „nielogistycznych” odpowiedzi negatywne stanowią od 14 (techniki biurowe) do 36% (marketing i sztuka negocjacji w spedycji).

Dla pozostałych przedmiotów udział odpowiedzi negatywnych jest równy lub większy od 50% wszystkich odpowiedzi i wynosi od 50 (logistyka) do aż 86% (środki transportu).

Wśród pojawiających się uwag (tabela 25) dominują uwagi wskazujące na braki środków dydaktycznych (filmów, folii, map, wzorów dokumentów), brak środków finansowych na zakup pomocy dydaktycznych, oraz wysokie ceny tych pomocy.

Rysunek 34. Struktura odpowiedzi na pytanie „czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?” dla poszczególnych przedmiotów kształcenia w zawodzie technika logistyka (N oznacza liczbę odpowiedzi na pytania)

Tabela 25. Najczęściej zgłaszane uwagi przy pytaniu „czy środki dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć są dostępne?” w ankietach dotyczących zawodu technika spedytora

Uwaga	Liczba wystąpień
Brak środków dydaktycznych (filmy, folie, plansze, makiety, modele)	4
Środki dydaktyczne trudno dostępne	4
Brak środków dydaktycznych (mapy, wzory dokumentów, katalogi, cenniki, taryfy)	3
Brak środków finansowych na zakup pomocy dydaktycznych	3
Brak programu komputerowego Map&Guide	3
Brak możliwości zakupu pomocy dydaktycznych	2
Środki dydaktyczne drogie	2
Środki dydaktyczne drogie (Map&Guide)	2

6.12.6. Inne uwagi

Uwagi niezwiązane z żadnym z pytań pojawiały się stosunkowo rzadko. Najczęściej wskazywano na złą korelację z innymi przedmiotami oraz na to, że zagadnienia lub ich część są zbyt trudne na tym poziomie nauczania.

7. Uwagi w pismach przewodnich dołączanych do ankiet

Autorzy (zazwyczaj dyrektorzy jednostek) niektórych pism przewodnich dołączonych do zwracanych ankiet zawierali własne uwagi dotyczące kształcenia w zawodach technik logistyk i technik spedytor. Z 13 takich pism uwagi zebrano i skategoryzowano. Wyniki przedstawia tab. 26.

Tabela 26. Uwagi zawarte w pismach przewodnich dołączanych do zwracanych ankiet

Uwaga	Liczba wystąpień
Nauczyciele są zainteresowani podnoszeniem kwalifikacji zawodowych	12
Brak podręczników, ćwiczeń	12
Brak środków dydaktycznych	6
Treści nauczania powtarzają się na różnych przedmiotach	3
Brak literatury fachowej	2
Wysokie koszty szkoleń dla nauczycieli	2
Programy nauczania niedostosowane do możliwości intelektualnych uczniów, a częściowo do wieku	2
Brak kadry z odpowiednim przygotowaniem zawodowym	1
Brak oprogramowania komputerowego	1
Niedostępność kursów i studiów podyplomowych z logistyki na terenie wschodniej Polski	1
Treści programowe trudne bez podstawowej wiedzy ekonomicznej	1
Zalecana w programie literatura jest na poziomie akademickim	1

8. Podsumowanie

Z przeprowadzonych badań ankietowych wynika, że największe problemy z jakimi spotykają się nauczyciele kształcący techników logistyków i techników spedytorów związane są z literaturą oraz z różnymi wymaganymi środkami dydaktycznymi.

Z większości ankiet wynika, że brak jest podręczników, zbiorów zadań i ćwiczeń na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej do większości realizowanych przedmiotów, w tym właściwie do wszystkich przedmiotów *stricto* logistycznych. Respondenci wskazują na trudności i bariery, w tym finansowe, w dostępie do literatury fachowej, na potrzeby podnoszenia własnych kwalifikacji.

Powszechnie jest także odczuwany brak środków dydaktycznych dostosowanych do potrzeb nauczania konkretnych przedmiotów. Tutaj szczególnie mocno podkreślana jest bariera finansowa – środki dydaktyczne, zwłaszcza programy komputerowe, są drogie i w związku z tym niedostępne.

Pojawiające się stosunkowo często opinie, że zakres materiału jest zbyt obszerny lub liczba godzin przeznaczona na jego realizację jest zbyt mała oraz stwierdzenia, że niektóre zagadnienia są zbyt trudne na tym poziomie kształcenia a także uwagi o złej korelacji z innymi przedmiotami wskazują, że pożądanym jest przegląd treści kształcenia i jego ewentualna korekta.

Wyższa Szkoła Logistyki w oparciu o przedstawione wyniki badań oraz opinie i wnioski zebrane podczas seminarium przeprowadzonego w dniu 23 lutego 2007 r. zaproponuje pakiet działań, które będzie chciała podjąć we współpracy z nauczycielami, szkołami i partnerami uczelni dla rozwiązania problemów utrudniających realizację procesu dydaktycznego i doskonalenia warsztatu zawodowego.